

รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2564

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทัน

นิมนวล จันทฤทธิ์ และคณะ
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทที่ 1

บทนำ

1.1. บทนำ

การเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง เป็นวิถีความอยู่รอดของคนในยุคเร่งรีบที่มีธุรกิจเคมีเข้ามาบริการให้กลุ่มผู้ผลิตพืชผลทางการเกษตร ปลุกพืชผักให้ผลผลิตได้ปริมาณมาก สวยงาม ไม่มีโรคแมลงกัดกินและทันต่อความต้องการของผู้บริโภค แต่พืชตกค้างจากสารเคมีในผักและอาหารประจำวัน ที่บริโภคเข้าไปทุกวันจะมีการสะสมสารพิษในร่างกาย การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคให้ปลอดภัย ต้องปลูกผักกินเอง แต่เป็นเรื่องที่ยุ้งยากและทุกครัวเรือนไม่สามารถ ผลิตได้ครบ แต่ชาวบ้านต้นมีการรวมกลุ่มกัน จำนวน 25 ครัวเรือน เพื่อผลิตอาหารปลอดภัย ใช้บริโภคในครัวเรือน เริ่มจากการปลูกข้าวอินทรีย์ ผักอินทรีย์ สตรียี่ปีก ประมง เหลือใช้จำหน่ายให้กับเพื่อนบ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย และมีกิจกรรมเสริมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย ลดรายจ่ายจากการผลิต ได้แก่ การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด การผลิตสารชีวภัณฑ์ การเลือกเอานวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่เข้ามาใช้ เช่น การลดปัญหาน้ำเค็มและการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง คือการทำธนาคารน้ำใต้ดิน การปลูกผักในล้อยางรถยนต์เพื่อการควบคุมอินทรีย์วัตถุในดินได้ การรักษาสุขภาพด้วยการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม ใช้พืชสมุนไพรที่ปลูกเอง มาปรุงเป็นอาหาร และเป็นแหล่งเรียนรู้ บริการให้กับหน่วยงานต่างๆใช้สถานที่เป็นห้องเรียนถ่ายทอดองค์ความรู้

อำเภอกันทรวิชัย มีพื้นที่ 372.2 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 238,181 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 189,941ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 ตำบล 183 หมู่บ้าน ประชากร 98,727 คน ครัวเรือนทั้งหมด 20,261 ครัวเรือน ครัวเรือนทำการเกษตร 13,908 ครัวเรือน

สัดส่วนพื้นที่ทำการเกษตรเพาะ	ปลูกข้าว	168,570 ไร่ 88.75%
	มันสำปะหลัง	367 ไร่ 0.10%
	พืชผัก	370 ไร่ 0.19%
	ไม้ผลไม้ยืนต้น	1,292 ไร่ 0.68%
	อ้อย	225 ไร่ 0.12%

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ยางพารา 736 ไร่ 0.39%

การเกษตรอื่นๆ 18,381 ไร่ 9.68%

รายการ	จำนวนปี	มันสำปะหลัง	อ้อย
ต้นทุน(บาท/ไร่)	3,280	3,890	6,890
ผลผลิต(กก./ไร่)	465	3,500	10,000

แนวทางการพัฒนาพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ชนิดพืช	พื้นที่ที่ เหมาะสม	พื้นที่ไม่ เหมาะสม	พื้นที่ปลูก(ไร่)	ในเขตพื้นที่(ไร่)	
				เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
ข้าว	188,315	43,596	186,570	143,490	25,058
มันสำปะหลัง	39,870	216,035	300	300	67
อ้อย	40,708	215,043	225	225	0

แนวทางการพัฒนา

1. ปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกที่เหมาะสมกับพื้นที่
2. ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ภายใต้ ศพก.
3. พัฒนาคุณภาพสินค้าการเกษตร GAP และเกษตรอินทรีย์
4. ส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง
5. เพิ่มมูลค่าผลผลิต/เชื่อมโยงการตลาด
6. Smart Farmer

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)ในอำเภอกันทรวิชัยได้แก่

ศูนย์หลัก ศพก. ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 13 ตำบลขามเรียง ชนิดสินค้า เกษตรผสมผสาน

ศูนย์เครือข่าย จำนวน 13 ศูนย์ครอบคลุม 10 ตำบล ได้แก่

1. ตำบลขามเรียง 1 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน
2. ตำบลนาสีนวน 2 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

3. ตำบลเขาใหญ่ 2 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน
4. ตำบลศรีสุข 2 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน
5. ตำบลโคกพระ 1 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน
6. ตำบลคันธารราช 1 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน
7. ตำบลขามเฒ่า 1 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน

8.

9. ตำบลท่าขนาย 1 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน
10. ตำบลมะค่า 1 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน
11. ตำบลกุดไผ่ 1 จุดกิจกรรมเกษตรผสมผสาน

โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

1. ปี 2559 นาแปลงใหญ่ บ้านเขียบ ตำบลขามเฒ่า จำนวนพื้นที่ 3,000 ไร่ สมาชิก 200 ราย
2. ปี 2560 จังหวัดกลุ่มใหญ่ บ้านมะค่า ตำบลมะค่า จำนวน 50 ราย
3. ปี 2561 นาแปลงใหญ่ บ้านหนองไร่ ตำบลโคกพระ จำนวนพื้นที่ 387 ไร่ สมาชิก 42 ราย
4. ปี 2561 นาแปลงใหญ่ บ้านหินปูน ตำบลเขาใหญ่ จำนวนพื้นที่ 336 ไร่ สมาชิก 34 ราย
5. ปี 2561 ผักปลอดสารพิษแปลงใหญ่บ้านโคกก่อง ตำบลคันธารราช จำนวนพื้นที่ 7 ไร่ สมาชิก 48 ราย

เป้าหมายเพื่อ

1. ลดต้นทุนการผลิต
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
3. พัฒนาคุณภาพการผลิต
4. การบริหารจัดการและการเชื่อมโยงตลาด
5. Smart Farmer

ข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	จ.น.หมู่บ้าน (หมู่)	ครัวเรือนทั้งหมด (ครัวเรือน)	ครัวเรือนเกษตร (ครัวเรือน)	พื้นที่ ทั้งหมด(ไร่)	พื้นที่ เกษตรทั้งหมด
1.โคกพระ	15	1,415	1,392	18,537	14,781
2.คันธารราษฎร์	11	810	783	14,960	10,042

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

3.มะค่า	15	1,094	1,042	21,433	18,605
4.ท่าขอนยาง	15	4,211	940	24,263	10,196
5.นาสีนวน	27	2,216	2,120	32,183	31,442
6.ขามเรียง	23	3,500	1,648	30,183	22,447
7.เขวาใหญ่	21	1,948	1,718	34,594	32,091
8.ศรีสุข	24	2,347	1,795	31,875	26,157
9.ไส้จ่อ	11	780	768	10,973	8,471
10.ขามเฒ่า	21	1,940	1,702	18,469	15,709
รวม	183	20,261	13,908	237,470	189,941

ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ

ตำบล	นาปี	นาปรัง	มันสำปะหลัง	อ้อย	ยางพารา	ไม้ผลไม้ยืนต้น	พืชผัก	อื่นๆ	พื้นที่อุทกภัย
	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)
1.โคกพระ	13,644	974	11	40	14	14	6	1,052	457
2.คันธารราษฎร์	8,998	250	0	0	0	70	20	954	415
3.มะค่า	16,005	8,500	222	13	331	331	20	1,683	12,448
4.ท่าขอนยาง	9,268	2,250	0	2	0	110	110	1,146	4,754
5.นาสีนวน	26,739	7,300	17	170	11	11	25	4,468	8,680
6.ขามเรียง	21,145	6,590	0	0	0	100	57	1,145	7,568
7.เขวาใหญ่	29,963	8,580	0	0	0	200	27	1,901	8,988
8.ศรีสุข	20,481	450	11	0	200	180	18	5,267	255
9.ไส้จ่อ	7,667	250	80	0	0	0	11	713	372
10.ขามเฒ่า	14,660	3,500	26	0	180	276	76	491	2,628
รวม	168,570	38,644	367	225	736	1,292	370	18,381	46,565

ข้อมูลกลุ่มสถาบันการเกษตร

ตำบล	วิสาหกิจชุมชน	แม่บ้านเกษตรกร	ยุวเกษตรกร	ส่งเสริมอาชีพ
------	---------------	----------------	------------	---------------

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทัน

	(กลุ่ม)	(กลุ่ม)	(กลุ่ม)	(กลุ่ม)
1.โคกพระ	37	8	1	5
2.คันธารราษฎร์	52	6	1	5
3.มะค่า	46	3	1	2
4.ท่าขอนยาง	14	1	1	1
5.นาสีนวน	23	3	1	1
6.ขามเรียง	34	1	2	1
7.เขว้าใหญ่	51	3	2	2
8.ศรีสุข	51	4	0	2
9.ไส้จ่อ	22	3	1	2
10.ขามเฒ่า	30	2	0	2
รวม	360	34	10	23

ที่มาข้อมูล : รต./ทบก./Zonig/Agri-Map สำนักงานเกษตรอำเภอกันทรวิชัย

สภาพตำบลนาสีนวน มีหมู่บ้านทั้งหมด 27 หมู่บ้าน

พื้นที่บ้านทัน อดีตหมู่บ้านนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ร.ศ. 1351 มีผู้นำคือ ขุนใหญ่หลวงพิบาล คนกลุ่มแรกที่อพยพมาจาก บ้านสร้างทองจังหวัดร้อยเอ็ด เหตุผลที่ต้องอพยพมาจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ เนื่องจากเกิดโรคระบาดหนัก และประสบ ปัญหาความแห้งแล้งความยากจนจึงพากันอพยพมาตั้งหมู่บ้านชื่อ บ้านโนนทัน ความหมายของชื่อบ้าน คือมีต้น ทันใหญ่อยู่กลางโนนจึงได้ตั้งชื่อเป็นชื่อบ้าน “โนนทัน” มีประชากร 30 คน 8 หลังคาเรือน มีอาณาเขต ทิศ เหนือ จดทางหลวงสายเชียงยืน-กันทรวิชัย ทิศใต้ จดบ้านหนองอุ่ม ทิศตะวันออก จดบ้านดอนแดง ทิศตะวันตก จดบ้านหนองคู ภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วม คิดเป็นร้อยละ 30 % เป็นที่ราบ/เนินน้ำท่วมไม่ถึง คิดเป็น ร้อยละ 70 % จัดตั้งวัดขึ้นชื่อวัดสระทอง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้านมีเนื้อที่ 6 ไร่ มีพระหลวงพ่อน้อยเป็นเจ้า อาวาสเป็นศูนย์รวมของชาวบ้าน ปี พ.ศ.2435 ทางราชการและทางอำเภอ ให้ ขุนใหญ่หลวงพิบาล มาปกครอง เปลี่ยนบ้านโนนทัน เป็น บ้านทัน หมู่ที่ 11 ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แยกเป็น ตำบลนาสีนวน จึงเป็นบ้านทัน หมู่ที่ 5 มีผู้ใหญ่บ้านปกครอง 11 คน นายเสริมศักดิ์ มุสิกวุฒิ และนาย ผู้ใหญ่บ้าน บ้านทัน หมู่ที่ 5 คนปัจจุบัน ต่อมาปี พ.ศ. 2542 ได้แยกหมู่บ้านแบ่งเขตการปกครองอีกหมู่บ้านหนึ่ง ชื่อบ้านทันพัฒนาหมู่ที่ 26 ประมาณ 40 หลังคาเรือน ประชากร ทั้งหมด 638 คน 135 ครัวเรือน ชาย 273

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านตัน

คน หญิง 365 คน พื้นที่ทั้งหมด 1,943 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 60 ไร่ พื้นที่การเกษตร 1,883 ไร่ มีแหล่งน้ำหนองนาเกลือ เนื้อที่ 15 ไร่ หนองสิม เนื้อที่ 12 ไร่ อาชีพโดยทั่วไป ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร , ค้าขาย , กิจการส่วนตัวและรับจ้าง กลุ่มคนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ทำนาอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ได้ผลผลิตข้าวน้อย ต้นทุนการผลิตสูงเพราะใช้ปุ๋ยเคมี ทำนาข้าวขาดทุน ปัจจุบัน อาศัยความช่วยเหลือจากภาครัฐบาลโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปี เงินช่วยเหลือชาวนา" ปี 64/65 ไร่ละ 1,000 บาท รับสูงสุด คราวเรือน 20,000 บาท เป็นความหวังของชาวนา รับเงินเยียวยาให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ไร่ละ 1,000 บาท เท่านั้น ดังนั้นผู้นำหมู่บ้านจึงรวมตัวกันตั้งกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ และแผนการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้จากการทำนาและปลูกผักปลอดสารพิษไว้รับประทานในครอบครัวและจำหน่ายทางออนไลน์ โดยการ รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำสารชีวภัณฑ์ชนิดต่างๆเช่น เชื้อราบีบเวอเลีย จุลินทรีย์แสงอาทิตย์เพื่อนำมาใช้ในการเกษตรของตนเอง จนประสบผลสำเร็จผักมีความปลอดภัยสูงมีรสชาติหวานกรอบไม่มียาฆ่าแมลงปนเปื้อนในผักคะน้า บริการเป็นแหล่งเรียนรู้มีคนมาศึกษาดูงานและผลิตจำหน่ายในช่วง คนมาดูงาน และมีเทศกาลงานบุญประจำปีอำเภอ

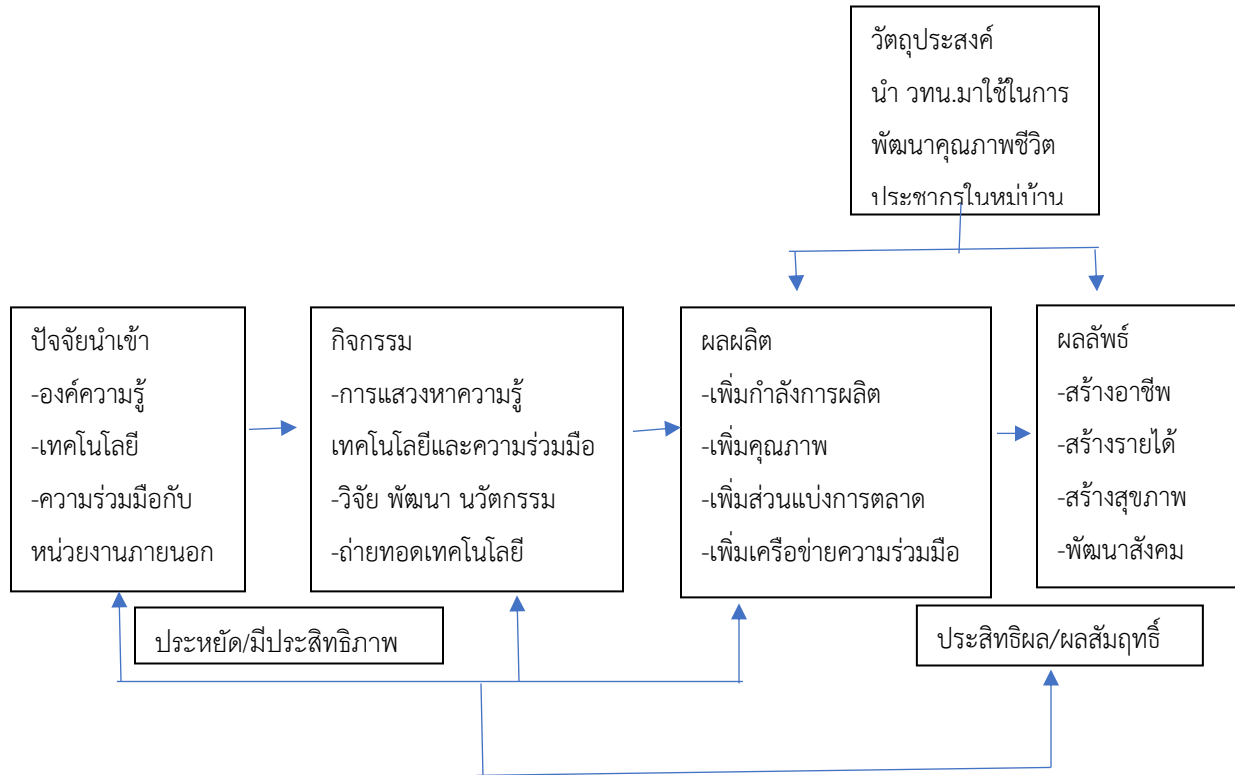
อย่างไรก็ตามการเกษตรบ้านตัน ทั้ง 2 หมู่บ้าน มีความต้องการที่จะพัฒนาอาชีพการเกษตรให้มั่นคงเพิ่มรายได้ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จาก สภาพทรัพยากรธรรมชาติที่ลดน้อยดินเสื่อม น้ำท่วม-น้ำแล้ง สุขภาพอ่อนแอจากโรคร้ายไข้เจ็บ และสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม ชาวบ้านยังรวมกลุ่มกันเพื่อความอยู่รอด ในช่วงโควิดระบาดทั่วโลก มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่หัวใจสู้และมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์และอื่นๆ ทำให้บ้านตันทั้ง 2 หมู่ มีการรวมกันทำการเกษตรอินทรีย์ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ จากการปลูกข้าว ปลูกผัก และยอมรับนวัตกรรมใหม่มาทดลองใช้ก่อนและนำมาเผยแพร่ในแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ นอกเหนือจากความรู้ที่หน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมทำกิจกรรม สิ่งที่ได้เด่นคือการนำสินค้าเกษตรผักปลอดสารพิษขายทางออนไลน์ในยุคโควิด เพื่อลดการเดินทางไปมาหาสู่กันโดยตรง ส่งผลผลิตการเกษตรในการทำอาหารประจำวันทางออนไลน์ และนัดมารับสินค้า ช่วยลดระยะเวลาการติดต่อกันได้ทางหนึ่งในช่วง โควิดระบาด

1.2. วัตถุประสงค์

- 1.2.1. เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง
- 1.2.2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพชุมชนด้วยแพทย์วิถีธรรมชาติทางเลือก
- 1.2.3. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

1.3. แนวคิดในการดำเนินการคลินิกเทคโนโลยี

1.4. เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการทำการเกษตรเคมี มาเป็นเกษตรอินทรีย์ ในนาข้าวและการปลูกผักอินทรีย์ ส่งเสริมสุขภาพชุมชนด้วยการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเกษตรอินทรีย์ ให้ผู้สนใจ ผลิตผักอินทรีย์จำหน่ายให้กับผู้บริโภคได้อย่างปลอดภัย ผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้และจำหน่าย เผยแพร่องค์ความรู้ได้อย่างมั่นใจ ให้ความรู้การรักษาสุขภาพเบื้องต้น โดยการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม ศูนย์บำบัดรักษาทุกโรค ด้วยพืชสมุนไพรอินทรีย์ที่กลุ่มเพาะปลูกเอง

เกษตรกรสามารถปลูกผักอินทรีย์เพื่อบริโภคได้เองในครัวเรือนได้อย่างปลอดภัยและเหลือจำหน่ายทางออนไลน์ให้กับสมาชิกภายในหมู่บ้านและใกล้เคียงสั่งจองทางออนไลน์ ได้ มีความต้องการสูงมากจนไม่เพียงพอกับความต้องการ เนื่องจากผักที่ปลูกมีความกรอบหวาน จากสารชีวภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตและใช้เองทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในความปลอดภัยสูง และสั่งซื้อแทนผักตลาดทั่วไป

เกษตรกรใช้พืชผักสมุนไพรที่ปลูกเองในการใช้รักษาสุขภาพตนเองหลังจากผ่านการอบรมแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

แปลงปลูกผักอินทรีย์ กลายเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับถ่ายทอดและให้ผู้สนใจเข้ามาร่วมเรียนรู้
ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นห้องเรียนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ที่	ทรัพยากร (สิ่งที่ใช้ในการ พัฒนาหมู่บ้าน)	กระบวนการหรือกิจกรรม (ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน)	ผลผลิต (สิ่งที่ได้ออกมาเป็น รูปธรรม)	ผลลัพธ์ (ประโยชน์ที่ได้จาก ผลผลิต/ผลกระทบที่มี ต่อผู้เกี่ยวข้อง)
	- สมาชิกภายใน หมู่บ้าน/ผู้นำ ชุมชน - วัดอุทัย/วัดศุ อุปถัมภ์ต่างๆ - องค์ความรู้ทาง วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี - งบประมาณ - องค์กรภายใน และ ภายนอก พื้นที่	- จัดประชุมเพื่อระดมความ คิดเห็นในเรื่อง แผนการพัฒนา หมู่บ้าน ว และ ท ร่วมกัน - การศึกษาดูงานหมู่บ้าน ว และ ท - การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อถ่ายทอด เทคโนโลยีสู่ หมู่บ้าน ว และ ท และหมู่บ้าน แม่ ข่าย ว และ ท ในด้าน 1. ผักปลอดสารพิษ 2. การทำสารชีวภัณฑ์เพื่อ ทดแทนสารเคมี 3.การทำปุ๋ยอินทรีย์ 4. การแพทย์ทางเลือกวิถีธรรมชาติ 5. ผลกระทบ ต่อ สิ่งแวดล้อม 6. การตลาด/การจัดจำหน่าย การเงิน และบัญชีฟาร์มเพื่อ ขยายตลาดและเพิ่มยอดการจำ หน่ายสู่หมู่บ้าน 7. การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ เกิดระบบ ได้อย่างยั่งยืนตาม หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง	1.ค้นหาศักยภาพตนเอง ด้วยกระบวนการทำงาน แบบมีส่วนร่วม(PAR)เพื่อ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ศักยภาพที่มี อยู่ SWOT 2.ศึกษาดูงานในสาขาและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 3.ระดมสมองเพื่อจัดทำ แผนกิจกรรมจากสภาพ ความเป็นจริงของชุมชน 4.นำเสนอทางเลือกที่ เหมาะสม 5.ได้แผนชุมชนและแผน กลุ่มและแผนรายบุคคล 6.ดำเนินกิจกรรมเร่งด่วนที่ สามารถดำเนินการได้ก่อน 7.ได้ทีมนักวิจัยชุมชนใน การร่วมกันดำเนินงาน ขับเคลื่อนวิถีเกษตร พอเพียงในชุมชน 8.ได้เครือข่ายการทำงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และกลุ่มปราชญ์ ชุมชนด้านต่างๆ	1.ชุมชนรู้จักตัวเอง เข้าใจธรรมชาติของ ตัวเองและบริบท ชุมชน 2.ชุมชนได้รับความรู้ ในการเกษตรที่ ถูกต้องเพื่อนำมา ปรับใช้ในการเกษตร ตรงกับสภาพปัญหา ที่มีอยู่ในชุมชน 3.ชุมชนเข้าใจใน ปัญหาเข้าใจในองค์ ความรู้สามารถ นำมาใช้ได้อย่าง ถูกต้องและสามารถ พัฒนาต่อยอดหรือ นวัตกรรมให้ดี กว่าเดิมได้อย่างชาญ ฉลาด 4.ได้แผนกิจกรรม การปลูกพืชผักที่ เหมาะสมวางแผน ดำเนินงานในวาระ ต่อไป 5.ได้เรียนรู้ยา 9 เม็ด และฝึกทดลองการ ใช้ยาจากผลผลิตทาง การเกษตรที่ปลูกเอง

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

				เพื่อลดรายจ่ายทั้ง อาหารการกินและ ลดการใช้ยารักษา โรค เมื่อทุกคน เรียนรู้จนเข้าใจและ นำเอาความรู้มา ปฏิบัติได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม และสามารถขยาย เพื่อแผ่สู่สังคมรอบ ข้างได้อย่างมี ความสุข
			1.ดำเนินกิจกรรมตาม แผนที่ร่วมกันวิเคราะห์ ไว้จัดทำลำดับขั้นตอน การดำเนินงาน ตามไตร มาส 2.จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ที่ จำเป็นเพื่อเตรียมความ พร้อมในการดำเนินงาน 3. ระบบจัดการระบบ น้ำในแปลงปลูกผักและ พืชอื่นๆ 4. การทำpermaculture วางแผนระบบการปลูก พืชแบบยั่งยืน เป็นการ เตรียมระบบดินและ เตรียมปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืช สด ปุ๋ยน้ำ การเติม อากาศให้กับดิน 5.การเตรียมน้ำหมัก กำจัดแมลงและวัชพืช การทำปุ๋ยไฮโมนพืช สังเคราะห์แสง ทำปุ๋ย	1.ได้ผลผลิตจากพืช ที่ปลูกได้กินเหลือกิน จำหน่ายและแปรรูป เพิ่มมูลค่า สร้าง รายได้ 2.มีความสุขจาก กิจกรรมที่ทำ ทำให้ สุขภาพจิตและ สุขภาพร่างกายดีขึ้น ไม่กังวลกับปัญหา เก่าที่แก้ไขแล้ว 3.ได้คู่มือการปลูกผัก ปลอดสารพิษ 4.ได้คู่มือการเก็บ รักษาเมล็ดพันธุ์พืช จากภูมิปัญญา ชาวบ้าน 5. ได้บ้านดินในการ เก็บรักษาเมล็ดตาม แบบโบราณ 6.ได้คู่มือการทำปุ๋ย หมักแบบต่างๆ

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

			จากน้ำข้าว ทำปุ๋ยพืชสด ทำปุ๋ยจากเศษขยะเปียก 6.การวางแผนการปลูก พืชแบบครบวงจร ระบบน้ำที่สามารถใช้ ประโยชน์ได้อย่าง สมบูรณ์และคุ้มค่า 7.การบริหารจัดการ เมล็ดพันธุ์พืชเพื่อลดค่า ใช้จ่ายและรักษาสาย พันธุ์พืชที่ดีเพื่อใช้และ จำหน่าย 8. ระบบการจัดการโรค และแมลงต่าง ๆ ด้วยน้ำ หมักชีวภาพ 9. สร้างวิทยากรการ ปลูกและแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากผลิตผล ทางการเกษตรต่างๆ 10. การทบทวนแผน กิจกรรมกลุ่ม ให้สอดคล้อง กับแผนกิจกรรมพัฒนา หมู่บ้านฯ 11. ทำคู่มือการปลูก และแปรรูปพืชผัก 12. เพิ่มเติมความรู้และ กิจกรรมด้าน เทคโนโลยีการเกษตร 13. การปรุงอาหารให้ เป็นยาจากผลผลิต พืชผักที่ปลูกกินทุกอย่าง ที่ปลูกและปลูกทุกอย่าง ที่กิน ที่เหลือแบ่งปัน	7.ได้เครือข่าย การเกษตรไร้สารพิษ 8. ได้วิทยากรนำชม ในกิจกรรมกลุ่มด้าน ต่างๆ
--	--	--	---	---

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

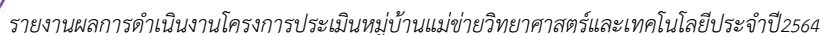
			และจำหน่ายให้กับผู้ที่ ไม่มี 14.การศึกษาแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเครือข่ายชุมชน อโศก และกลุ่มชีวจิต กลุ่ม แพทย์ทางเลือก(หมอเขียว) และอื่นๆ	
	<u>เชิงปริมาณ</u> 1.มีการทำเกษตรพอเพียงจำนวน 30 ครัวเรือน 2.มีการใช้แนวทางรักษาสุขภาพแบบหมอเขียว จำนวน 30 ครัวเรือน <u>เชิงคุณภาพ</u> 1.ลดการซื้อผักสดจากตลาดมาบริโภค สามารถปลูกผักปลอดสารไว้รับประทานได้เองเหลือใช้ นำไปจำหน่าย สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน เพิ่มรายได้ด้วยการ แปรรูปผ้า จักสานและอื่นๆ ผลลัพธ์ คือ สามารถปลูกผักไว้ รับประทานได้เองลดการนำเข้าผักจากนอกบ้าน 2.กลุ่มมีความรู้มีความเข้าใจในการรักษาสุขภาพของตนเองลดโรคภัยที่ร้ายแรงด้วยอาหารปลอดภัย ลด รายจ่ายในการรักษา ทำให้สุขภาพดีขึ้น ตัวชี้วัดที่บ่งบอกว่าสุขภาพดีขึ้นคือความแข็งแรง สดชื่น แจ่มใส สุขภาพร่างกายและจิตใจดี เปรียบเทียบก่อน-หลัง เข้าร่วมกิจกรรม ผลลัพธ์คือ มีสุขภาพดีขึ้น			

1.5. กลุ่มเป้าหมาย

บ้านต้น ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 50 ครัวเรือน

1.6. หน่วยงานสนับสนุน

ที่	ชื่อหน่วยงาน	รูปแบบการสนับสนุน
1	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	กระตุ้น ให้ความรู้ สร้างและผลักดันให้ผู้นำและสมาชิกนำเอาความรู้ ภูมิปัญญา มาแก้ไขปัญหา
2	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาสารคาม	ให้โอกาสชาวบ้านต้น และใกล้เคียง สมัครเรียนในระดับ ปวช. ปวส. โดยเข้ามาใช้ พื้นที่แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่เป็นห้องเรียนในพื้นที่ ในหมู่บ้าน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคามมาเปิดการเรียนการสอนให้ผู้สมัคร เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.สาขาเกษตรศาสตร์ มีผู้เรียนจำนวน 22 คนโดยใช้ศูนย์เรียนรู้เป็นที่ศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ระยะเวลาเรียน3ปี เรียนสัปดาห์ละ1วันครบนักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนและเกษตรกรทั่วไปชื่อ โครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.)

1.7. พื้นที่ดำเนินการ

แปลงนาสาธิต ใช้ปลูกผักร่วมกัน ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ในการสาธิตและผลิตสารชีวภัณฑ์ ทำไร่นาสวนผสม โคกหนองนาโมเดล ตามนโยบาย

แผนการดำเนินงาน

[illegible]

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ติดตาม/ประเมินผล/รายงาน									
			↔		↔		↔		

ผลผลิต/ผลลัพธ์ ของโครงการ

ผลผลิต/ผลลัพธ์ ของโครงการ	ค่าเป้าหมาย	ข้อมูลที่ต้องจัดเก็บ
1.จำนวนผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี คน	50	แบบใบสมัคร
2.ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับการถ่ายทอดฯ	50	แบบประเมินผลฯ
3.ร้อยละผู้รับการถ่ายทอดฯมีการนำไปใช้ประโยชน์		แบบติดตาม
4.จำนวนหน่วยงานที่มาใช้แหล่งเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม		แบบฟอร์มการนำไปใช้ประโยชน์
5.สัดส่วนผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและทางสังคมที่เกิดจากการดำเนินงาน คลินิกเทคโนโลยีโครงการ เปรียบเทียบกับ งบประมาณที่ได้รับ		การประเมินจากที่ปรึกษาภายนอก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เศรษฐกิจ เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย เพิ่มความมั่นใจเพิ่มความปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่ม นวัตกรรมภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ลดรายจ่ายสารเคมีปุ๋ยเคมี ยารักษาโรค สร้างอาหารปลอดภัยได้เองและขยายกำลังการผลิตผักปลอดภัยสู่สังคมใกล้เคียงรอบข้างได้ เหลือใช้ในครัวเรือน จำหน่ายเพิ่มรายได้

สังคม ลดการย้ายถิ่นฐาน สุขภาพแข็งแรง สังคมได้รับอาหารปลอดภัยจากสารเคมี สังคมมีความรู้การรักษาสุขภาพเบื้องต้นจากสมุนไพรอินทรีย์ปลูกเอง การใช้สารชีวภัณฑ์และผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง ลดรายจ่าย การพึ่งตนเองด้านอาหารปลอดภัย มีความรู้การแพทย์แผนไทยทางเลือกวิถีธรรม (สามารถประหยัดงบประมาณค่ารักษาพยาบาล ของรัฐบาลได้ถ้าจริงจิ่งในการนำเอาความรู้ที่ได้รับการอบรมไปใช้จริงและต่อเนื่อง)

สิ่งแวดล้อม ลดปริมาณการสะสมของสารเคมีในพื้นที่ทำการเกษตร สิ่งแวดล้อมการเกษตรในชุมชน สามารถบริโภคผักที่ปลูกได้อย่างมั่นใจ ปลอดภัยจากสารเคมี

ศักยภาพชุมชน

3.1 การประกอบอาชีพ

เกษตรกรรม	ทำไร่	25	ครัวเรือน
	ทำนา	101	ครัวเรือน
	ทำสวน		ครัวเรือน

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

เลี้ยงสัตว์	15	ครัวเรือน
ประมง	2	ครัวเรือน
ค้าขาย ประชาชนมีอาชีพ ค้าขาย	35	ครัวเรือน
บริการ ซ่อมมอเตอร์ไซด์	2	ครัวเรือน
รับจ้าง ประชาชนมีอาชีพรับจ้าง	60	ครัวเรือน
ทำงานรับราชการ	4	ครัวเรือน
ทำงานประจำ เอกชนบริษัท/โรงงาน	17	ครัวเรือน
ว่างงาน	15	ครัวเรือน
ไปประกอบอาชีพอื่น	8	ครัวเรือน

ผู้มีความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ในชุมชน

ด้านแพทย์แผนไทย/สมุนไพร/หมอพื้นบ้าน ได้แก่

- 1) นายทองสุข คำโคตร ที่อยู่ บ้านเลขที่ 74 หมู่ที่ 5
รายละเอียด มีความรู้ด้านสมุนไพรแผนโบราณ , หมอพื้นบ้าน
- 2) นางหนู กอนินัย อยู่ บ้านเลขที่ 141 หมู่ที่ 5
รายละเอียด มีความรู้ด้านนวดแผนไทย

ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น ได้แก่

- 1) นายทองสุข คำโคตร ที่อยู่ บ้านเลขที่ 74 หมู่ที่ 5
รายละเอียด อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น

ด้านงานฝีมือต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ ช่างปั้น ช่างแกะ หัตถกรรม/จักสาน ทอผ้า ได้แก่

- 1) นายเขียว ชัยโคตร ที่อยู่ บ้านเลขที่ 77 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน ช่างไม้ ช่างปูน ช่างก่อสร้าง
- 2) นายประพันธ์ ภูคำตา ที่อยู่ บ้านเลขที่ 93 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน ช่างไม้ ช่างปูน ช่างก่อสร้าง งานปั้น งานช่างจักสาน
- 3) นายเขย คำควร (เสียชีวิตแล้ว) ที่อยู่ บ้านเลขที่ 82 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน งานช่างจักสาน
- 4) นางอำพร ชันอาษา ที่อยู่ บ้านเลขที่ 87 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน การทอเสื่อ
- 5) นางเสถียร ภูศรี ที่อยู่ บ้านเลขที่ 78 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน การทอผ้า

ด้านการเกษตร เช่น การเพาะปลูก/ขยายพันธุ์/การปรับใช้เทคโนโลยี ได้แก่

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

- 1) นายสวัสดิ์ คำควร ที่อยู่ บ้านเลขที่ 64/25 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน การเพาะปลูกขยายพันธุ์พืช
- 2) นายพล โสณโชติ ที่อยู่ บ้านเลขที่ 124 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ
- 3) นายเสริมศักดิ์ มุสิก อยู่ บ้านเลขที่ 172 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี

ด้านการถนอมอาหาร/การจัดอาหาร ได้แก่

- 1) นางหนูกร ภูชะหาร ที่อยู่ บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน การถนอมอาหาร

ด้านพิธีกรรมทางศาสนา/ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่

- 1) นายทองสุน คำโคตร ที่อยู่ บ้านเลขที่ 74 หมู่ที่ 5 รายละเอียด มีความรู้ด้าน การนำกราบพระพิธีทางศาสนา และพิธีพราหมณ์ หมอสูท แต่งแก้ สู่ขวัญ ฯลฯ

ด้านการบริหารจัดการคุ้ม/คน ได้แก่ (ผู้นำกลุ่ม) แบ่งการดูแลเป็น 5 คุ้ม ดังนี้

1 หัวหน้าคุ้มคุ้มใต้พัฒนา

1. นายเสริมศักดิ์ มุสิกวุฒิ 2. นายเซย คำควร 3. นายเตย คำควร 4. นายประพันธ์ ภูคำตา
5. นายบุญประเสริฐ ชูพันธ์ ครวเรือนที่รับผิดชอบ ได้แก่ บ้านเลขที่ 172,161,93,70,165,94,65,148,133,145,6,153,10713,67,68,129

2 หัวหน้าคุ้มคุ้มวันยอแสง

1. นายเสียมม แสนไชย 2. นายเคน ภูศรี 3. นายบุญรัตน์ ชันแดง 4. ปรีชา ไชยชนะ
- ครวเรือนที่รับผิดชอบ ได้แก่ บ้านเลขที่ 142,138,140,78,162,62,144,134,83,85,152,64,155,173,128

3 หัวหน้าคุ้มคุ้มกลางบ้าน

1. นางอรรณญา ประเชษฐ 2. นายวีระวัฒน์ เหล่าลาภะ 3. นายเขียว ชัยโคตร
4. นายทองสุน คำโคตร 5. นายพล โสณโชติ 6. นายสำเริง แสนสลาครวเรือนที่รับผิดชอบ ได้แก่ บ้านเลขที่ 135,101,151,5,72,74,77,105,60,59,124,9,143,104,96,181,80,164,52

4 หัวหน้าคุ้มคุ้มทุ่งนาเรา

1. นายยงยุทธ คำควร 2. นายสมหวัง หอมพิกุล 3. นายประเสริฐ คำควร
4. นายติ วรรณกุล 5. นายบุญทัน คำควร ครวเรือนที่รับผิดชอบ ได้แก่ บ้านเลขที่ 44,44/1,43,47,127,120,120/1,42,100,36,41,61,109,8,179,86,45,38

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

5 หัวหน้าคุ้มคุ้มตลาดสามัคคี

1.นายพนพล เหล่าพิมพ์ 2.นายสงกรานต์ คำควร 3.นายชูชาติ เหล่าลาภะ
4.นางดาวรรณ แสนชัย 5.สาคร อุตมูล 6.นายชื่น นามบุรี ครวเรือนที่รับผิดชอบ ได้แก่ บ้านเลขที่
131,92,2/1,87,170,79,12,111,115,119,3,141,56,122,112,114,82,169,22,139 ,150,10

6 หัวหน้าคุ้มคุ้มสุกรเจริญดี

1.นายธีระพงษ์ ชนะชัย 2.นายเนรมิต ภูชะหาร 3.นายจันดี พลเดช 4.นายสมดี เหล่า
สะพาน 5.นายไสว จอมสูงเนิน 6.นายประเทือง แสนสืลาครวเรือนที่รับผิดชอบ ได้แก่ บ้านเลขที่
171,181,130,11,21,20,39,29,19,99

ด้านความสามารถด้านอื่น ๆ (ระบุ) ได้แก่

1) นายโม่่ง เหล่าแสนแก้ว

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 2/1 หมู่ที่ 5

รายละเอียด มีความรู้ด้านโหราศาสตร์ดูดวง ดูลายมือ

2) นายชลธร คำควร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 5

รายละเอียด มีความรู้ด้านโหราศาสตร์ดูดวง ดูลายมือ ชมรมพระเครื่อง

3.3 กลุ่มในชุมชน (กรอกรายละเอียดในแบบสำรวจองค์กรชุมชน/องค์กรเครือข่าย)

1) กลุ่มออมทรัพย์/สวัสดิการ/กองทุน	1	กลุ่มได้แก่	กองทุนหมู่บ้าน
2) กลุ่มอาชีพ	-	กลุ่มได้แก่	-
3) ธุรกิจชุมชน/โรงสี/ร้านค้า	-	กลุ่มได้แก่	-
4) เครือข่าย	-	กลุ่มได้แก่	-
5) กลุ่มอาสาสมัคร	2	กลุ่มได้แก่	อปพร./ตำรวจอาสา
6) กลุ่มเยาวชน	1	กลุ่มได้แก่	วัยใสวัยหวาน
7) กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม	-	กลุ่มได้แก่	-
8) กลุ่มอื่น ๆ	-	กลุ่มได้แก่	-

3.4 องค์กรในชุมชน ได้แก่

1) โรงเรียน จำนวน	1	แห่ง ได้แก่	โรงเรียนบ้านต้น
2) วัด/มัสยิด/โบสถ์แม่พระ จำนวน	1	แห่ง ได้แก่	วัดสระทอง
3) ตลาดนัด จำนวน	1	แห่ง ได้แก่	ป่าโพธิ์

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

- 4) ศูนย์เด็กเล็ก จำนวน - แห่ง ได้แก่ -
- 5) โรงพยาบาล/สถานพยาบาล จำนวน - แห่ง ได้แก่ -
- 6) งานบริการของราชการ จำนวน - แห่ง ได้แก่ -
- 7) สถานีวิทยุ/หอกระจายข่าว จำนวน - แห่ง ได้แก่ -
- 8) ลานกีฬา จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ป่าโพธิ์
- 9) ศาลากลางหมู่บ้าน/ห้องสมุด/ศูนย์เรียนรู้ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศาลากลางบ้าน
- 10) แหล่งท่องเที่ยว จำนวน - แห่ง ได้แก่ -
- 11) โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน - แห่ง ได้แก่ -
- 12) สมาคม/มูลนิธิ จำนวน - แห่ง ได้แก่ -
- 13) ร้านค้า/ร้านอาหาร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1) น.ส.กุลลาบทอง แสนชัย

2) นางสุพัต แสนไชย

3) นายโสภณ คำควร

- 14) โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

3.5 ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	ความสำคัญต่อชีวิตชุมชน
ดิน	เป็นที่สำหรับทำการเกษตรภายในชุมชน
แหล่งน้ำ	สระน้ำ/คลองเป่า
ป่าชุมชน	เป็นแหล่งระบบนิเวศภายในชุมชน
น้ำมัน	ไม่มีแหล่งน้ำมันแต่อย่างใด
สัตว์ป่า	ไม่มีสัตว์ป่าแต่อย่างใด
พืชพรรณ/สมุนไพร สมุนไพรทุกชนิด	เป็นสมุนไพรที่ใช้ภายในชุมชนเพื่อดูแลรักษาด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชน

3.6 พื้นที่ดิน

สาธารณะว่างเปล่า จำนวน - แห่ง ได้แก่

4. เศรษฐกิจชุมชน

4.1 รายได้

จากการเกษตร	ทำไร่	-	บาท/ปี
	ทำนา	6,000,000	บาท/ปี
	ทำสวน	-	บาท/ปี

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

เลี้ยงสัตว์	1800,000	บาท/ปี
ประมง	50,000	บาท/ปี
ค้าขาย คนละ	60,000	บาท/ปี
บริการ	-	บาท/ปี
รับจ้าง คนละ	60,000	บาท/ปี
งานประจำ	-	บาท/ปี
ลูกหลานส่งให้	350,000	บาท/ปี
กำไรจากกลุ่มองค์กร	-	บาท/ปี
อื่น ๆ	-	บาท/ปี

ประชาชน มีรายได้ประมาณ คนละ 60,000.- บาท/ต่อปี/ต่อคน

ประชาชน ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย และรับจ้างทั่วไป

4.2 หนี้สิน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวม	40,000.-	ต่อคน/ปี
ธนาคารพาณิชย์	-	บาท/ปี
สหกรณ์	-	บาท/ปี
กลุ่มองค์กร กองทุนหมู่บ้าน คนละ	30,000 -75,000.	บาท/ปี
หนี้นอกระบบ/นายทุน	-	บาท/ปี
บริษัทธุรกิจด้านการเงิน	-	บาท/ปี
อื่น ๆ	-	บาท/ปี

ประชาชน มีหนี้สิน ประมาณ คนละ 60,000 บาทต่อคน จากธนาคาร/กองทุนต่าง ๆ

4.3 รายจ่าย ประชาชน มีรายจ่ายประมาณ 5,000.- บาท/ต่อคน/ต่อเดือน

หมวดการผลิต	-	บาท/ปี
หมวดอาหาร/ยารักษาโรค	10,000.-	บาท/ปี
หมวดของใช้สิ้นเปลือง	30,000.-	บาท/ปี
หมวดการศึกษา	5,000.-	บาท/ปี
หมวดงานสังคม	3,000.-	บาท/ปี
หมวดบันเทิง	2,000.-	บาท/ปี

(เฉลี่ยต่อคน/1 ปี)

5. สังคม

5.1 องค์การที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชน ได้แก่

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลเรืองสวัสดิการ/สุขภาพอนามัย/โครงสร้างพื้นฐาน/ประเพณีต่าง ๆ

5.2 จุดแข็งของชุมชน ได้แก่

- 1) มีน้ำอุดมสมบูรณ์
- 2) มีสิ่งแวดล้อมที่ดี
- 3) มีเครือข่ายองค์กรที่เข้มแข็ง
- 4) มีการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี
- 5) ประชาชนอยู่ด้วยกันด้วยความรัก/สามัคคี
- 6) ประชาชนมีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันและกันเอง
- 7) มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน

5.3 จุดอ่อนของชุมชน

- 1) ประชาชนยังต้องทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัวทำให้กิจกรรมกลุ่มบางครั้งขาดการร่วมมือการรวมกลุ่ม บางครั้งทำเพื่อผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม
- 2) ขาดจิตสำนึกในหน้าที่ตน
- 3) ขาดเงินกองทุนกลาง
- 4) ขาดเสียงตามสายในการประชาสัมพันธ์ภายในชุมชน
- 5) ประชาชนยังขาดระบบประปาน้ำสะอาดในบางส่วน
- 6) ขาดน้ำในการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์

บทที่ 2

วิธีดำเนินการโครงการ

2.1 แผนการดำเนินโครงการและวิธีดำเนินงาน ประกอบด้วย

ระยะที่ 1

1. ลงพื้นที่สำรวจ ศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการ ของชุมชน พัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง บ้านต้น พบปัญหา ความต้องการ การแก้ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานตลอดจนความต้องการในการพัฒนาตนเอง
2. สำรวจความต้องการของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ จำนวน 50 คน
3. ประชาสัมพันธ์โครงการ

ระยะที่ 2

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการ ของชุมชน พัฒนาและแก้ไขปัญหามาวิเคราะห์และวางแผนกิจกรรมดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชน
2. นำข้อมูลมาประชุมร่วมระดมทำแผนกิจกรรมร่วมกันกับผู้ร่วมโครงการ
3. ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยกระบวนการฝึกอบรมและทดลองทำจริงเพื่อนำไปทดลองใช้ในแปลงผักอินทรีย์ของตนเอง

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

4. ดำเนินการถ่ายทอดการผลิตสารชีวภัณฑ์และนำไปใช้ ในการเกษตรทดแทนสารเคมี นาข้าว แปลงผัก ปลอดภัย
5. ปรับพฤติกรรมและลดปริมาณการใช้สารเคมีในการเกษตร ส่งเสริมสุขภาพชุมชนด้วยการแพทย์ทางเลือก วิถีธรรม

ระยะที่ 3

1. ติดตามผลสัมฤทธิ์หลังดำเนินการ ประชุม ระดมความคิดเห็นถอดบทเรียนประเมินผลผลิตและรายได้ ความสุขและความพึงพอใจ ที่ได้รับ
2. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้วยแปลงสาธิต แหล่งเรียนรู้

พื้นที่ดำเนินการ

บ้านต้น หมู่5 และบ้านต้นพัฒนา หมู่ 26 ใช้แปลงนาสาธิตเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน โดยสมาชิกร่วมกันปลูกผัก ปลอดภัย ทำปุ๋ยหมัก ทำสารชีวภัณฑ์

การถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเกษตรอินทรีย์

- 1.สำรวจพื้นที่ที่จะดำเนินกิจกรรมและสำรวจความต้องการของชุมชน กำหนดแผนกิจกรรมร่วมกัน
- 2.ลงพื้นที่พบสมาชิกกลุ่มเป้าหมาย ดูความต้องการและความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในพื้นที่ เทคโนโลยีที่เคยใช้และความต้องการเทคโนโลยีใหม่ๆ

แปลงนาสาธิต บ้านต้น ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำเกษตรอินทรีย์

-การทำสารชีวภัณฑ์

-ให้ความรู้และการเพิ่มปริมาณน้ำใต้ดินด้วยภูมิปัญญาธนาคารน้ำใต้ดิน

-อบรมการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม

การดำเนินการฝึกอบรม

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน โดยการจัดฝึกอบรม และการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการทำการเกษตรอินทรีย์ เริ่มตั้งแต่การปรับปรุงดิน แหล่งน้ำ สารอาหารในดิน สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

การติดตามประเมินผลประเมินผลสัมฤทธิ์หลังดำเนินโครงการ

ติดตามประเมินผลประเมินผลสัมฤทธิ์หลังดำเนินโครงการโดยการเข้าไปสังเกตการณ์และพบปะผู้นำและสมาชิกร่วมโครงการเพื่อสอบถามและติดตามกิจกรรมการเก็บเกี่ยวข้าวและการปลูกผัก ผลจากการใช้สารชีวภัณฑ์ในการทำนาและการปลูกผัก การนำการแพทย์ทางเลือกไปใช้เพื่อสุขภาพ

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มกราคม ถึงเดือน กันยายน 2564

บทที่3

ผลการดำเนินงาน

ผลการสำรวจและข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ดำเนินงาน

อำเภอกันทรวิชัย ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคามไปทางจังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร เคยเป็นเมืองเก่าโบราณ เป็นเมืองปกครองอิสระ ปกครองยาวนานมาเป็น พันปี มีการผลิตเปลี่ยนเจ้าเมือง หลายยุคหลายสมัยจนถึงยุคท้าวลีนจง เกิดโศกนาฏกรรม ที่สำคัญสร้างความสะเทือนใจ เมื่อท้าวลีนจง ถูกท้าวลีนทอง บุตรชาย ต้องการขึ้นครองเมืองแทนบิดา แต่บิดากลับ ว่าบุตรชายเป็นคนมีนิสัยโหดร้ายไร้ความเมตตาต่อชาวเมือง จึงไม่ยอมสละเมืองให้ บุตรชายจึงจับไปขังทรมานอดข้าวอดน้ำ มารดาไปเยี่ยมและแอบนำอาหารไปให้จึงถูกท้าวลีนทองทำร้ายจนตาย พร้อมคำสาป ให้การปกครองเมืองของ ท้าวลีนทอง มีแต่อุปสรรค ต่างๆนาๆ

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

บ้านเมืองพบปัญหา จึงมีผู้แนะนำให้สร้างพระเพื่อขอไถ่บาป ที่ทำกับ บิดาและมารดา นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเมืองคันธาราษ ก็ถึงกาลอวสาน กลายเป็นเมืองร้างมาอีกช้านาน นับแต่สร้างเมืองมาจนถึงเมืองร้าง เป็นระยะเวลา 1,089 ปี สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จึงทรงกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งเมืองขึ้นใหม่ให้ชื่อว่า “เมืองคันธารวิชัย” หรือ เมืองกันทะวิชัย

เมื่อปี พ.ศ.1328 จุลศักราช 147 มีเจ้าเมืองชื่อ เจ้าเมืองคันธาราษ หรือ คันธะวิชัย จึงพบหลักฐานให้ผู้คนเคารพบูชามาถึงปัจจุบัน คือ วัดพระยืนหรือพระพุทธรูป (บิดา) วัดพระพุทธรูปบ้านสระ อำเภอกันทรวิชัย พระพุทธรูปเมือง (มารดา) วัดสุวรรณาวาส บ้านโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย วัดพระพุทธไสยาสน์ (บุตร) หรือวัดดอนพระนอน บ้านสระ อำเภอกันทรวิชัย ตรงข้ามวัดพระยืน เหตุการณ์สำคัญ

พ.ศ.2456 ยุบเมืองกันทะวิชัย เป็นอำเภอ ชื่อว่า อำเภอกันทรวิชัย

พ.ศ. 2458 โอนอำเภอกันทรวิชัยจากเมืองกาฬสินธุ์ มาขึ้นกับจังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ. 2460 ย้ายที่ว่าการอำเภอจากที่เดิมมาสร้างใหม่ที่บ้านโคกพระ

พ.ศ.2482 เปลี่ยนชื่ออำเภอกันทรวิชัย เป็นอำเภอ โคกพระ เปลี่ยนชื่ออำเภอโคกพระ เป็นอำเภอ กันทรวิชัย ตามเดิมจนถึงปัจจุบัน

อำเภอกันทรวิชัยเดิมเป็นเมืองเก่าเดิมชื่อ “เมืองกันทง” ต่อมาเมื่อเจ้าเมืองปกครองเป็นอิสระ จึงเปลี่ยนชื่อเมืองใหม่ว่า “เมืองคันธาราษ” ตามพงศาวดารกล่าวว่า “เมืองคันธาราษ ตั้งขึ้นเมื่อ ปีมะเส็ง จุลศักราช 147 (พ.ศ. 1328) มีเจ้าผู้ครองเมืองผลัดเปลี่ยนสืบทอดกันมาหลายยุคสมัยจนถึงสมัยท้าวสินจได้เกิดเรื่องราวที่เศร้าสลดใจคือ ท้าวสินจถูกท้าวลิ้นทองบุตรชาย ซึ่งเป็นผู้มีใจโหดร้ายทารุณ จับบิดาซึ่งทรมาณจนเสียชีวิต ท้าวลิ้นทองได้ครองเมืองสืบทอดมาแต่หาความสุขความเจริญไม่ เนื่องจากถูกบิดาสาปแช่งไว้ ในที่สุดเมืองคันธาราษก็ถึงกาลอวสาน กลายเป็นเมืองร้างมาอีกช้านานประมาณ 1,089 ปี” ปัจจุบันวัดพระนอน (วัดลูก) จะอยู่ตรงข้ามเยื้องกับวัดพระยืน (วัดพ่อ) และพระยืน (วัดแม่) จะอยู่ในตัวเมืองกันทรวิชัย

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตั้ง “บ้านกันทง” ว่าเป็นเมือง “กันทะวิชัย” และตั้ง พระปฐมวิเศษ (คำมูล) เป็นเจ้าเมือง ขึ้นตรงต่อเมืองกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2443

ตำนาน “เมืองโบราณกันทรวิชัย : ท้าวสินจ ท้าวลิ้นทอง”

เมืองกันทรวิชัยเป็นเมืองโบราณที่ปรากฏร่องรอยทางวัฒนธรรมในสมัยทวารวดี และเขมรเมืองพระนคร เมื่อบรรพบุรุษของชาวอำเภอกันทรวิชัยในปัจจุบันอพยพมาตั้งถิ่นฐานทับซ้อนในพื้นที่อันปรากฏร่องรอยทางวัฒนธรรมดังกล่าว จึงได้สร้างตำนานขึ้นมาอธิบายความเป็นมาและความเป็นไปของโบราณวัตถุ-สถานเหล่านั้น

ความว่า

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

“...ในอดีตที่ผ่านมาเรามีเมืองหนึ่งชื่อว่าเมืองคันธารราช มีผู้ปกครองสืบทอดกันมาหลายชั่วคน จนกระทั่งมาถึงเจ้าเมืองชื่อ “ท้าวลินจง” มีภริยาชื่อ “นางบัวคำ” ซึ่งมีบุตรชายหนึ่งคนชื่อว่า “ท้าวลินทอง” หากแต่มีนิสัยใจคอดุร้ายจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ท้าวสิงโต” จากอุปนิสัยใจคอดุร้ายจึงทำให้ท้าวลินจงผู้เป็นบิดาไม่ปรารถนาที่จะให้เป็นเจ้าเมืองต่อจากตน ซึ่งความดังกล่าวดำรงไปจนถึงท้าวลินทอง จึงบันดาลโทสะโกรธแค้นบิดาเป็นเยี่ยงนก จึงพยายามออกอุบายให้บิดายกบ้านเมืองให้ตนครอบครองให้ได้ แต่กลับถูกบิดาปฏิเสธ จึงได้นำบิดาไปขังไว้โดยห้ามนำอาหาร น้ำ และห้ามบุคคลใดๆเข้าเยี่ยมยกเว้นมารดา เพื่อเป็นการบีบบังคับให้บิดายอมต่อความประสงค์ของตน ฝ่ายนางบัวคำผู้เป็นมารดาเมื่อจิตสงสารสามีเป็นยิ่งนักจึงได้พยายามนำผ้าสไบชุบน้ำรดผสมกับน้ำแล้วเข้าไปเยี่ยมท้าวลินจงแล้วให้ดูดข้าวและน้ำจากผ้าสไบ เพื่อประทังชีวิต แต่แล้วความก็ทราบไปถึงท้าวลินทองจึงได้สั่งห้ามให้มารดาเข้าเยี่ยมเด็ดขาดเมื่อท้าวลินจงใกล้ถึงความตายจึงได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า หากมีผู้ใดเป็นผู้ปกครองต่อไปจากนี้ขออย่าได้มีความสุขความเจริญง่ประสบแต่ความวิบัติต่างๆ และในที่สุดท้าวลินจงก็จบชีวิตในห้องขัง

ภายหลังจากท้าวลินจงเสียชีวิตแล้ว นางบัวคำผู้เป็นภริยาได้ด่าสาปแช่งท้าวลินทองอย่างรุนแรง ท้าวลินทองจึงบันดาลโทสะฆ่ามารดาไปอีกคนและได้ครองเมืองสืบมา หลังจากนั้นบ้านเมืองที่เคยมีความสุขได้เริ่มเกิดวาระส่ำระสาย ท้าวลินทองเองนั้นก็มิแต่ ร้อนรน กระสับกระส่าย จึงให้โหรมาทำนายดวงเมือง โหรทำนายว่าบาปที่ท้าวลินทองกระทำไว้กับบิดามารดาซึ่งเคยมีพระคุณต่อทั้งสองอย่างรุนแรง ไม่อาจมีทางแก้ไขใดๆได้ หากมีเพียงแต่การลดหนักให้เบาลงได้ เพียงการสร้างพระพุทธรูปเพื่ออุทิศให้แก่คุณของบิดามารดา ด้วยเหตุนี้ท้าวลินทองจึงมีคำสั่งให้ดำเนินการสร้างพระพุทธรูปขึ้นมาส่ององค์เพื่อทดแทนคุณบิดามารดา ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าองค์ที่สร้างอุทิศแต่มารดานั้นคือพระพุทธรูปมิ่งเมืองที่ประดิษฐานอยู่ที่วัดสุวรรณาวาส ซึ่งตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองทางด้านทิศเหนือ ส่วนพระที่สร้างเพื่ออุทิศให้บิดานั้นคือพระยืนพุทธมงคลที่วัดพุทธมงคล (วัดบ้านสระ) ตั้งอยู่ภายในกำแพงเมืองทางด้านทิศใต้ ครั้นเมื่อสร้างพระทั้งสององค์เสร็จเรียบร้อยแล้วท้าวลินทองได้ล้มป่วยลง และได้มีโหรจากเมืองพิมายผ่านมาและได้อาสาทำนายว่าท้าวลินทองจะถึงแก่กรรมภายในเจ็ดวันนี้ ซึ่งสร้างความโกรธแค้นให้กับท้าวลินทองเป็นอย่างมาก จึงได้มีคำสั่งประหารโหรผู้นั้นเสีย หากแต่กรมการเมืองได้ร้องขอชีวิตไว้ โหรได้ทำนายต่อว่าหากได้สร้างพระพุทธรูปปางไสยาสน์ทองคำขึ้นมาอีกองค์ ความทุกข์ร้อนจะเบาบางลงบ้าง ดังนั้น ท้าวลินทองจึงได้สั่งให้สร้างพระพุทธรูปดังกล่าวขึ้นมา และให้สร้างอุโบสถครอบองค์ไว้ แต่ขณะดำเนินการสร้างอุโบสถอยู่นั้นท้าวลินทองได้ถึงแก่กรรม โดยก่อนเสียชีวิตจึงได้อธิษฐานว่า ขออย่าให้มีใครมาพบเจอพระพุทธรูปดังกล่าวเลยหากมีผู้ใดพบเห็นขอให้มือนั่นเป็นไป เกิดความพินาศฉิบหาย...”

จากตำนานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนเมืองกันทรวิชัยมีความพยายามในการอธิบายความเป็นมาโบราณวัตถุ-สถานที่ที่อยู่ในชุมชน โดยได้นำเอาโครงเรื่องของพระเจ้าพิมพิสารกับพระเจ้าอชาตศัตรูในตำนานพระพุทธศาสนามาผูกเรื่องใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน ซึ่งตำนานที่สร้างขึ้นนี้นอกจากเป็นการอธิบายประวัติศาสตร์ของชาวบ้านแล้ว ยังเป็นกลไกทางสังคมที่ให้แก่คนในชุมชนอยู่ในกรอบของจารีต-ประเพณี ภายใต้ความเชื่อของตำนานเมืองกันทรวิชัย กล่าวคือ คนเมืองกันทรวิชัยมีความเชื่อในความเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของวัดพระ

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ยื่นทั้งสองแห่ง อันนำมาสู่การจัดการเชิงพื้นที่ที่มีข้อห้าม “คะลำ” ห้ามบุคคลใดกระทำการอันไม่เป็นมงคลในพื้นที่แห่งนี้ เช่น ห้ามสวดคำพุดหยาบคาย ห้ามแสดงกิริยาก้าวร้าว ห้ามทะเลาะวิวาท เป็นต้น หากใครล่วงละเมิดอาจส่งผลร้ายต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน ซึ่งจารีตที่สืบเนื่องมาจากตำนานดังกล่าวได้เป็นกรอบที่ทำให้คนเมืองกันทรวิชัยอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

การปกครองส่วนภูมิภาคอำเภอกันทรวิชัยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น10 ตำบล 183 หมู่บ้าน

1. บ้านโคกพระ (Khok Phra)
2. คันธารราษฎร์(Khanthararat)
3. มะค่า(Makha)
4. ท่าขอนยาง(Tha Khon Yang)
5. นาสีนวน(Na Si Nuan)
6. ขามเรียง(Kham Rieng)
7. เขวาใหญ่(Khwao Yai)
8. ศรีสุข(Si Suk)
9. กุดไผ่จ่อ(Kut Sai Cho)
10. ขามเฒ่าพัฒนา

ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แบ่งการปกครองออกเป็น 27 หมู่บ้านตามลำดับ ได้แก่

1. บ้านนาสีนวน	2. ตำแย
3. หนองคู	4. หวาย
5. ทัน	6. โพธิ์มี
7. หนองเม็ก	8. หนองอุ่ม
9. แห้ง	10. เขวาโดน
11. แสน	12. หนองอุ่ม
13. ดอนก้านตง	14. นาสีนวน
15. หนองโดน	16. โนนสะอาด
17. นาสีนวน	18. นาสีนวน
19. โพธิ์มี	20. หวายคำ
21. เขวาโดน	22. หนองอุ่มเหนือ
23. หนองอุ่มพัฒนา	24. ตำแยใต้

25. แหียง

26. ท้นพัฒนา

27. แสนสุข

ประวัติ บ้านต้น ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติหมู่บ้าน

หมู่บ้านนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ร.ศ. 1351 ผู้ใหญ่บ้านตอนนั้นยังไม่มี มีการแต่งตั้งผู้ที้นับถือ เป็นใหญ่ชื่อ ขุนใหญ่หลวงพิบาล หมู่บ้านนี้ประกอบด้วยคน 1 กลุ่มแรกที่อยู่พวยพามาจากบ้านสร้างทองจังหวัดร้อยเอ็ด เหตุผลที่ต้องอพยพมาจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ เนื่องจากเกิดโรคระบาดหนัก และประสบปัญหาความแห้งแล้ง ความยากจนจึงพากันอพยพมาตั้งหมู่บ้านชื่อ บ้านโนนทัน ความหมายของชื่อบ้าน คือมีต้นต้นใหญ่อยู่กลางโนนจึงได้ตั้งชื่อเป็นชื่อบ้าน “โนนทัน” มีประชากร 30 คน 8 หลังคาเรือน

ที่ตั้งอาณาเขต

ทิศเหนือ จดทางหลวงสายเชียงยืน-กันทรวิชัย

ทิศใต้ จดบ้านหนองอุ่ม

ทิศตะวันออก จดบ้านดอนแดง

ทิศตะวันตก จดบ้านหนองคู

ภูมิประเทศ

เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วม คิดเป็นร้อยละ 30 %

เป็นที่ราบ/เนินน้ำท่วมไม่ถึง คิดเป็นร้อยละ 70 %

อยู่ต่อมามีคนอพยพมากขึ้น จึงได้จัดตั้งวัดขึ้นชื่อวัดสระทอง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน ในเนื้อที่ 6 ไร่ มีพระหลวงพ่อน้อยเป็นเจ้าอาวาส อยู่ต่อมาปี พ.ศ. 2435 ทางราชการและทางอำเภอ จึงได้ให้มีการจัดตั้งผู้ใหญ่บ้าน ขึ้นมาปกครองดูแลคนแรก ชื่อ ขุนใหญ่หลวงพิบาล และได้ทำการเปลี่ยน แปลงชื่อบ้านจาก บ้านโนนทัน เป็น บ้านต้น หมู่ที่ 11 ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ตอนนั้นยังไม่ขึ้นตำบลนาสีนวน อยู่ต่อมาทางราชการจึงได้แยกเป็นตำบลนาสีนวน จึงเป็นบ้านต้น หมู่ที่ 5 ต.นาสีนวน อ. กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่เริ่มก่อตั้งบ้านจนถึงปัจจุบัน จำนวน 11 คน คือ

1. นายขุนหลวง พิบาล ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายตำบล อินทร์ ผู้ใหญ่บ้าน
3. นายจันทร์ ทะบาล ผู้ใหญ่บ้าน
4. นายไชย เสน ผู้ใหญ่บ้าน
5. นายอ่อน เหล่าดวงดี ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

6. นายแสง เหล่าลาภะ ผู้ใหญ่บ้าน
7. นายสาย เหล่าพร ผู้ใหญ่บ้าน
8. นายอ่อนจันทร์ แสนชัย ผู้ใหญ่บ้าน
9. นายชม สุวรรณโคตร ผู้ใหญ่บ้าน
10. นายทองสุน คำโคตร ผู้ใหญ่บ้าน

ต่อมาปี พ.ศ. 2542 ได้แยกหมู่บ้านแบ่งเขตการปกครองอีกหมู่บ้านหนึ่งชื่อบ้านต้นพัฒนาหมู่ที่ 26 ประมาณ 40 หลังคาเรือน

ข้อมูล ประชากร ทั้งหมด 638 คน 135 ครัวเรือน ชาย 273 คน หญิง 365 คน

พื้นที่การปกครอง

พื้นที่ทั้งหมด 1,943 ไร่

พื้นที่อยู่อาศัย 60 ไร่

พื้นที่การเกษตร 1,883 ไร่

มีหนองสาธารณะ 2 แห่ง

1. หนองนางเลียง เนื้อที่ 15 ไร่
2. หนองสิม เนื้อที่ 12 ไร่

ลำห้วยสาธารณะ 1 แห่ง ห้วยวังแขว ประปาบาดาล 2 แห่ง ประปาผิวดิน 1 แห่ง

ไฟฟ้าแรงกำลังสูง เริ่มมีใช้ปี พ.ศ. 2524

อาชีพโดยทั่วไป ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร , ค้าขาย , กิจการส่วนตัวและรับจ้าง

วัด 1 แห่ง ชื่อ วัดสระทอง ใช้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้ง 2 หมู่บ้าน

โรงเรียน 1 แห่ง ชื่อ โรงเรียนบ้านต้น ตลาดนัดชุมชน 1 แห่ง ศาลากลางบ้าน 1 แห่ง

ใช้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้ง 2 หมู่บ้าน

บ้านต้น แบ่งการปกครองออกเป็น 2 หมู่บ้าน บ้านต้นหมู่ 5 และ หมู่ 26 มีวัดใช้ร่วมกัน 1 แห่ง ใช้วัด และโรงเรียนร่วมกัน บ้านต้นหมู่ 5 ตั้งอยู่ฝั่งซ้ายมือของถนนสายหลักกันทรวิชัย-เชียงยืน หมู่ 26 จะอยู่ขวามือ เป็นที่ตั้งวัดและโรงเรียน

บ้านต้นหมู่ 5 มีจำนวน 135.ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 707 คน ชาย 350 คน หญิง 357 คน มีครัวเรือนทำนา 86 ครัวเรือน พื้นที่ทำนาทั้งหมด 1883 ไร่ ผลผลิตข้าวนาปี 350 กก/ต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 2200บาท/ไร่ ราคาข้าว 9000-12000 บาท/ตัน

มีครัวเรือนปลูกผัก 23 ครัวเรือน รายได้ 500-1000 บาท/เดือน/ครัวเรือน

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

-รับจ้าง 24 ครั้วเรือน

-ค้าขาย 9 ครั้วเรือน

-ธุรกิจส่วนตัว 3 ครั้วเรือน

นายเสริมศักดิ์ มุสิกวุฒิ ผน.หมู่5 นางนวลจันทร์ มุสิกวุฒิ อสม

บ้านต้นพัฒนา หมู่ 26 มีจำนวน.63.ครั้วเรือน มีประชากรทั้งหมด 315 คน ชาย 154 คน หญิง 161 คน มีครั้วเรือนทำนา 56 พื้นที่ทำนา 735 ไร่ ครั้วเรือนผลผลิตข้าวนาปี ต่อไร่ 350 กก ขายข้าว 9000-10000 บาท/ตัน ต้นทุนทำนา 5000 บาท/ไร่ ปลุกผัก 10 ครั้วเรือน รายได้ 150,000 บาท/ปี เลี้ยงหมู 8 ครั้วเรือน มีนายชาญชัย สาสนา ผน.หมู่ 26 นายวงเดือน ภูศรี เป็น สารวัตรกำนัน นางคำศรี ภูศรี เป็น อสม.

ศึกษาข้อมูลชุมชนเพื่อทราบปัญหาความต้องการและแนวทางพัฒนาที่เป็นไปได้

1.สภาพปัญหาชุมชน พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่ยากจน

อาศัยอาหารจากตลาดและรถเร่พุ่มพวง มีความเสี่ยงสูงกับการปนเปื้อนสารเคมีสูง และการอพยพแรงงานไปทำงานในกรุงเทพ เป็นวัฒนธรรมที่ปฏิบัติติดต่อกันมานานเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับลูก หลิง ชาย ต้องเดินทางเข้ากรุงเทพเพื่อหางานทำส่งเงินมาให้พ่อแม่ หรือไปสร้างอนาคตสำหรับตนเอง เมื่อแก่ตัวมาหรือมีครอบครัวมีลูกก็จะกลับคืนมาทำนาเหมือนเดิม เป็นวัฏจักรหมุนเวียนเช่นนี้รุ่นแล้วรุ่นเล่า

2.สภาพการเกษตร ทำนาอาศัยน้ำฝนเป็นหลักไม่มีระบบน้ำชลประทานเพื่อการเกษตร

3.การผลิต/การแปรรูป/การตลาด/บริหารต้นทุน

4.อุตสาหกรรมในครั้วเรือน/SME

5.การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนา คุณภาพ การบริหารจัดการ

6.สิ่งแวดล้อม

7.พลังงานทางเลือกของชุมชน/ครั้วเรือน

8.การศึกษาสาธารณสุข(สุขภาพชุมชน)

สภาพปัญหาจากเวทีเสวนาสรุปได้ดังนี้

ด้านการเกษตร

1.ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนทิ้งช่วงในบางปี

2.ต้นทุนการผลิตสูง

3.แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

4.ความปลอดภัยพืชอาหาร

5.สุขภาพชุมชน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

1.หนองสิม 12 ไร่

2.หนองนางเลี้ยง 15 ไร่

3.ห้วยสีดา ยาว 4.5 กม.

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,000 มิลลิเมตร/ปี

สภาพพื้นที่ทำการเกษตร บ้านต้น จำนวน 2 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทำนา 142 ครัวเรือน(86+56) ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรรวม 2,618 ไร่ (1883+735) พื้นที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินทรายมีธาตุอาหารน้อย เกษตรกร จึงมีความเชื่อว่าต้องใช้ปุ๋ยเคมี ไร่ละ 1 กระสอบ ใส่ปุ๋ยครั้งเดียว จำนวน 50 กก. (แก้ไข แบ่งใส่ 2 รอบ ข้าวจะไม่เสียหาย รากไม่เน่า) 20 วันแรกใส่ 1 ครั้ง และใส่อีกรอบหนึ่ง ช่วง อายุ 35 วัน

ค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตร ของบ้านต้น ตำบลนาสินวน

ค่าแรง

ค่าจ้างไถกลบ ไร่ละ 200 บาท

ค่าไถหว่าน ไร่ละ 250 บาท (คนหว่านใช้โรตาลีปั่นตามให้เรียบทำให้อัตราการเกิดดีขึ้น)

ใช้รถเกี่ยว ไร่ละ 500-600 บาท

ค่าสารเคมี

-ค่ายาปราบวัชพืช(หมาแดงใบกว้าง) 200 บาท/2ไร่

-ค่ายาปราบวัชพืช(ฟามิน84ใบแคบ) 270 บาท/3ไร่ รับจ้างฉีด 100 บาทต่อไร่

ค่าปุ๋ยเคมี

ใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0 (20-35 วัน)หว่านและปักดำใช้จำนวน 1 ลูก/ไร่

ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8(60-65วัน)ปุ๋ยปรับเร่งเร่งแบ่งเร่งน้ำตาล ใช้จำนวน 1.5 ลูก/ไร่

ชนิดเมล็ดพันธุ์พันธุ์ข้าว

กข.6 มี 80% ข้าวกข15 มี10% ข้าวหอมมะลิ105 มี16 %

ข้าวเหนียว กข.6

ข้าวเจ้า กข 15 อายุ 90 วัน (ดอ)

ขาวมะลิ105 อายุ 120 วัน(ข้าวใหญ่/นาปี)

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

พื้นที่ปลูกข้าวจำนวน 2,618 ไร่ 70%-30% ใช้ปลูกข้าวเหนียว = 1833 ไร่ (70% X 2618) ใช้ปลูกข้าวเจ้า = 785 ไร่ (30% X 2618)

ปัญหา ฝนแล้ง แก้ไขโดยเจาะบาดาลเพื่อนำใต้ดินขึ้นมาใช้ทำนา 30 เมตรน้ำจืด ขนาดท่อ 3-4 นิ้ว (บาดาลขนาดเล็ก) น้ำไม่เพียงพอ จำเป็นต้องเจาะบาดาลกรมทรัพย์ขนาดใหญ่ 6 นิ้ว ลึก 30-35 เมตร จึงจะมีน้ำเพียงพอในการทำนา พบมีปัญหาร่องบาดาลน้ำเค็ม จะแก้ปัญหาโดยการทำธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อเติมน้ำจืดลงในชั้นบาดาลลดได้น้ำเค็มและได้น้ำจืดใช้ในการเกษตร (แต่เป็นการแก้ปัญหาโดยปราชญ์ชาวบ้านนำร่องก่อน) เพื่อขยายต่อไป

ความต้องการของชุมชน

1. ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน
2. ผลิตเมล็ดพันธุ์เอง จัดแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในหมู่บ้านโดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
3. การปลูกผักเป็นยาในภาชนะที่ควบคุมการเจริญเติบโตได้ง่ายกว่า เน้นการใช้อินทรีย์

ปัญหาด้านการเกษตร

1. ดินเสื่อมคุณภาพ
2. ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
3. โรคแมลงศัตรูพืช
4. สมุนไพรกินได้และกำจัดแมลงศัตรูพืช

ด้านสังคม

1. ปัญหาแรงงานการเกษตรขาดแคลน

เทคโนโลยีที่เหมาะสมและเลือกใช้ในชุมชน

- 1) เทคโนโลยีการปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุที่มีในชุมชน การทำโบกาชี การทำปุ๋ยจาก ขยะเปียกเศษซากพืชในครัวเรือนอื่นๆ การทำปุ๋ยหมักใช้เองเช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง น้ำหมักสำหรับพืชใบและผล
- 2) เทคโนโลยีการผลิตสารชีวภัณฑ์(เลี้ยงเชื้อรา)

การผลิตสารชีวภัณฑ์

อบรมให้ความรู้ โดย วิทยากรโครงการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มาให้ความรู้ในด้านการทำสารชีวภัณฑ์ต่างๆ หลังจากการจัดเวทีชุมชนเพื่อรับรู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตข้าวนาปี ลดรายจ่ายค่าอาหารปลูกผักไว้รับประทานเองเหลือใช้แบ่งปันให้สมาชิกภายในหมู่บ้านและบ้านใกล้เคียง ผลิตและทดลองใช้สารทุกตัวจนมั่นใจได้แก่

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

1.เชื้อบิวเวอร์เรีย 2.สารBT 3.เชื้อไตรโคเดอร์มา 4. น้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง 5. จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง 6. น้ำหมักจุลินทรีย์จาวปลวก 7.จุลินทรีย์หน่อกล้วย8.ฮอโมนนมสด9. ฮอโมนไข่ 10.น้ำหมักสมุนไพรกำจัดวัชพืช11. น้ำหมักชีวภาพฆ่าหญ้า 12. ทำปุ๋ยหมัก

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

เพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้าใช้ในแปลงปลูกข้าวผักและเลี้ยงสัตว์

กิจกรรมปลูกสมุนไพร เพื่อเพิ่มปริมาณและนำมาใช้ในการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรมชาติ

3) เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

พื้นที่ 1 ไร่ ใช้กล้าอายุ12-15วันในการดำและดำเป็นแถวระยะห่าง25-30 ซม.โดยใช้เชือกเป็นแนวหรือจะใช้เป็นรถดำเนินการทำเปียกสลับแห้งให้ข้าวแตกกอมากขึ้นเก็บเกี่ยวด้วยมือ การคัดแยกเมล็ดโดยใช้เครื่องเป่าคัด แยกสิ่งปลอมปนและแฉีกถุงละ25ก.ก.เย็บปากถุงด้วยเครื่องเย็บถุง

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

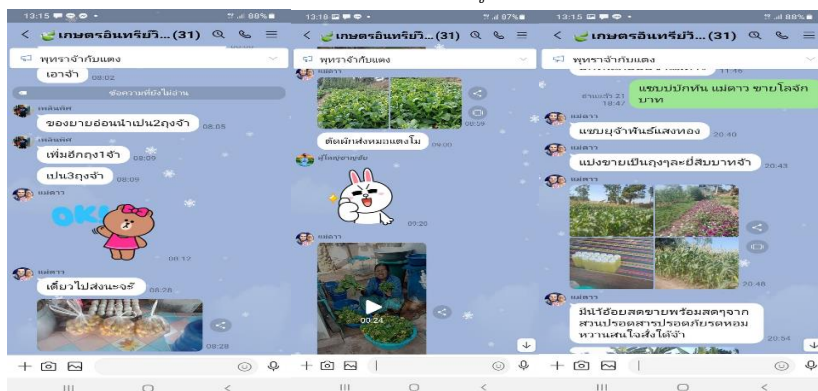
4) เทคโนโลยีการปลูกผักปลอดสารพิษและสมุนไพร

มีจำนวนครัวเรือนปลูกผักทั้งหมด 33 ครัวเรือน ให้บริการจำหน่ายผักปลอดภัยในหมู่บ้าน ใช้เทคโนโลยีการปลูกผักปลอดสารพิษและสมุนไพรโดยการปลูกแบบธรรมชาติบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพจุลินทรีย์ นอกจก้วยจุลินทรีย์จาวปลวกจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงการกำจัดแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์น้ำส้มควันไม้และน้ำหมักไล่แมลงที่มีส่วนผสมของตะไคร้หอมสามารถไล่แมลงได้

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ข้อมูลด้านสุขภาพ

เป็นสังคมผู้สูงอายุ มีปัญหาสุขภาพ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไขมันในเส้นเลือด มะเร็งต่างๆ จัดอบรม
เพิ่มทักษะการเรียนรู้ฯ 9 เม็ดนำมาใช้รักษาสุขภาพให้แข็งแรง

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

กิจกรรมการปลูกผักและสมุนไพรในล้อยางรถยนต์

ศักยภาพข้อดีของชุมชน

สภาพพื้นที่บ้านต้น ตั้งอยู่ไม่ห่างจากชุมชนใหญ่ ใกล้แหล่งการศึกษา การคมนาคมสะดวกสบาย ห่างจากจังหวัดขอนแก่น 50 นาที่ ห่างจากจังหวัดมหาสารคาม 20 นาที่ มีผู้นำเป็นนักวิทยาศาสตร์ชุมชน มีความสามารถกล้าเปลี่ยนแปลงและเป็นตัวอย่างในการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์

ชนิดผักที่ปลูก	เทคโนโลยีที่ใช้	ผลที่ได้รับ
ผักแพง-บวบ-แตง-พริก-มะเขือ-ผักบุ้ง- ชะอม-หน่อไม้-ข้าว-ตะไคร้-ใบมะกรูด- มะนาว-มะละกอ-มะเขือ-มะเขือเทศ- มะเขือเปราะ-มะเขือยาว-สลัด-คะน้า- กาดขาว-กาดเขียวปลี-ต้นหอม-ผักชี-ซี ลาว-กระเพรา-โหระพา-แมงลัก-ผักทอง-	เสริมกิจกรรมเดิมด้วย การทำปุ๋ย อินทรีย์ นำปุ๋ยคอกที่มีอยู่แล้วมาผ่าน กรหมักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การทำ สารชีวภัณฑ์ต่าง สร้างกำจัดศัตรูพืช กำจัดหญ้าใบอ่อนได้ระดับหนึ่ง	สูตรกำจัดวัชพืชบางชนิด ใบอ่อน เกลือ+น้ำส้มสายชู+ปุ๋ยยูเรีย+น้ำยา ล้างจาน+อีเอ็มช่วยการย่อยสลายให้ เป็นปุ๋ยผสมเสร็จใช้ได้เลย (มีคนทำก็คน/ ใครนำไปใช้/ใช้แล้ว ได้ผลอย่างไร) มีคนทำ 10 คนและขยายสู่สมาชิกอื่นๆ ในหมู่บ้าน ผลที่ใช้สารชีวภัณฑ์ทำให้ ผักหวานกรอบไม่เหม็นเขียวใน ผักคะน้า ลดค่าใช้จ่ายเรื่องปุ๋ยและยา ปราบศัตรูพืชและยาฆ่าหญ้า ทำให้ สุขภาพผู้ใช้ดีขึ้นลดการใช้สารเคมี

การทำนา	เทคโนโลยี/ภูมิปัญญา	ผลที่ได้รับ
รวมค่าใช้จ่ายในการทำนาต่อ 1 ไร่= 2,940 บาท ใช้ข.6 เหนียว/ข้าวเจ้าอายุ 90 วัน กข 15 (ดอ) ข้าวใหญ่ ขาวมะลิ105 อายุ 120 วัน 2618 ไร่ 70%-30% เหนียว70%X2618 =1833ไร่ 30X2618=785ไร่ ปัญหา ฝนแล้ง แก้ไขโดยเจาะ บาดาลเพื่อนำได้ดินชั้นมาใช้ทำนา 30 เมตร น้ำจืด ขนาดท่อ 3-4 นิ้ว (บาดาลขนาดเล็ก)น้ำ	ลดต้นทุนการผลิตข้าวนาปี เช่น ค่าเมล็ด พันธุ์ข้าวมีราคาแพงและหายาก ใช้เมล็ด พันธุ์ข้าวพันธุ์ดีผลิตเองโดยไม่ต้องซื้อ ไม่ใช้ เคมีฆ่าแมลง,ทำน้ำหมักไล่แมลงใช้เอง และสารชีวภัณฑ์ผลิตใช้เอง ไม่ใช้เคมีฆ่า หญ้า ตัดข้าวกับหญ้าพร้อมกัน ให้มี ความขึ้นดินเปียกหรือมีขังประมาณ 1 ฟา มือหรือ 5 เซนติเมตร นานกว่าข้าวกับหญ้า	นำระบบโซล่าเซลล์ (ควบคุมการให้น้ำในแปลงผัก) ตั้งโปรแกรมอัตโนมัติ ขอบความรู้ เพิ่มเติม ลดการใช้เมล็ดพันธุ์(ราคาสูง/ หายาก)ถ้าซื้อข้างนอกไม่ได้รับ การรับรองจากกรมการข้าว มักจะได้พันธุ์ที่ไม่มาตรฐาน

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องเจาะบาดาลกรมทรัพย์ขนาดใหญ่ 6 นิ้ว ลึก30-35 เมตร จึงจะมีน้ำเพียงพอในการทำนา แต่ถ้ามีปัญหาเรื่องบาดาลน้ำเค็ม จะแก้ปัญหาโดยการทำนาकरणน้ำใต้ดินเพื่อเติมน้ำจืดลงในชั้นบาดาลกลดโล้น้ำเค็มและได้น้ำจืดใช้ในการเกษตร เมล็ดพันธุ์ข้าวต่อไร่ ก่อนทำใช้เมล็ดพันธุ์ 20-25 กก/ไร่ หว่านเยาะๆไว้เพื่อคุมหญ้า 25-30 กก/ไร่ จนท.กรมวิชาการเกษตรลด 15 กก/ไร่ ปัญหา หว่านข้าวบาง 15 กก/ไร่ หญ้าเกิดก่อนข้าว(หญ้าเยาะ) แต่เดิมหนาแน่นโรคเกิดได้ต้นละรวง หว่านห่างแตกกอสูงหว่านได้3-4 ต้น/กอ ถ้าไม่แตกกอ (ใช้เทคนิคเปียกสลับแห้งแก้งข้าวให้ออต้น 2 สัปดาห์)เหมาะกับนาคุมน้ำได้	จะเจริญพร้อมกัน จะทำการตัดต้นข้าวด้วยเครื่องตัดหญ้าช่วงต้นหญ้าออกดอกแต่ยังไม่แก่ ต้นข้าวจะงอกได้เร็วกว่าต้นหญ้าทำให้หญ้าเจริญเติบโตไม่ทันและจะตายเป็นการตัดวงจรหญ้าแปลงนาหญ้าหนวดปลาตูก ตัดได้ 2-3 วันหว่านยูเรียแต่แปลงนานั้นมีน้ำ 1 ฝ่ามือ(ปราชญ์ชาวบ้านศึกษาและทำเป็นคนแรก)และถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อในชุมชน สังเกตจากวัวควายไปเล็มกินก่อน	เป็นข้าวเก่าเกิดไม่ตี แก้ปัญหาจึงทำเอง การทำนาประณีตคัดเมล็ดพันธุ์ ปีนี้ ฝนแล้ง การใช้ปุ๋ยจะไม่เหมือนเดิม จะผสม 46-0-0 = 1ส่วน ผสมกับ 16-16-8 จำนวน 2 ส่วน หว่านช่วงรับรวง(อายุ 70-75 วัน)แก้ไขเลือกใช้พันธุ์ข้าวอีดัยทนแล้งทนน้ำท่วม ได้พันธุ์มาจากกาสิน เดิมใช้ข,6 ต้นสูงมากล้ม(ธัญสิริน กข.6) ที่เหลือนำนาเคมีไว้จำหน่าย ยังไม่ถึงอินทรีย์ GIP เพราะเป็นพื้นที่น้ำท่วมอนาคจะปรับเป็นอินทรีย์ 100% พท.นา 2,618 ไร่ แบ่งโซนน้ำท่วม 70%ได้ โชลเหนือ30% น้ำไม่ท่วม
	ลดต้นทุนการผลิตในการจ้างแรงงานโดยการทำงานโยนหรือการค้าแบบประณีตและได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น การสูบน้ำด้วยพลังงานโซล่าเซลล์ช่วยให้ลดต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าไฟฟ้าได้มาก สุขภาพก็ดีขึ้นเพราะไม่ต้องเสี่ยงกับสารพิษที่ตกค้างในร่างกาย	ปราชญ์ชาวบ้านมีความรู้และต่อยอดทำผลิตภัณฑ์เพื่อใช้และจำหน่ายโดยการทำฉลากและบรรจุภัณฑ์ยังไม่มาตรฐานโครงการจะมาช่วยในการจัดทำฉลากที่มีมาตรฐานและบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามและน่าสนใจและการทำตลาดออนไลน์ต้องการบรรจุภัณฑ์และฉลาก

เทคโนโลยี/ภูมิปัญญา	ทำไมจึงเลือกใช้	คาดว่า	ผลที่ได้รับ
---------------------	-----------------	--------	-------------

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

เทคโนโลยีการใช้พลังงานทดแทนจากพลังงานแสงอาทิตย์จากพลังงานไฟฟ้า ในการสูบน้ำ(ก่อน)โครงการเข้ามาจำนวน 1 รายคือปราชญ์ชาวบ้านเป็นเริ่มทำก่อน	ทำไมจึงเลือกใช้ เพราะต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าไฟฟ้าในการสูบน้ำสูง	คาดว่าจะเพิ่มจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มขึ้น จากการศึกษาดูงานและการกระตุ้นจากโครงการในการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนะนำวิธีการใช้งานและกระบวนการติดตั้งการดูแลรักษาตลอดจนแหล่งจำหน่ายอุปกรณ์ เห็นประจักษ์จริงในกิจกรรมของปราชญ์ชุมชน	-การลงทุนที่คุ้มค่า จึงแนะนำให้ความรู้ชุมชนเพื่อการปรับเปลี่ยนในทางที่ประหยัดคุ้มค่าและดีขึ้น -ใช้แบตเตอรี่ในการเก็บพลังงานจากแสงอาทิตย์ในตอนกลางวันสะสมไว้ใช้ในตอนกลางคืนในไร่นาที่ไฟฟ้าเพื่อการเกษตรเข้าไม่ถึง เพื่อประหยัดค่าไฟฟ้า
เทคโนโลยีการใช้ไฟฟ้าแสงสว่างจากพลังงานแสงอาทิตย์ ในนาข้าว	เนื่องจากใช้สูบน้ำ 2 ระบบ 1) ระบบสูบน้ำได้ดินมาพักไว้ใบเพื่อการคลายกรดต่างก่อนและเติมออกซิเจนในน้ำก่อนจึงปั๊มสูบน้ำใช้รดพืชผัก (เนื่องจากใช้น้ำบาดาลรดต้นพืชเลยทำให้แคะแกรนไม่สวยงาม) เกิดจากการถ่ายทอดให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่เกษตรมีจำนวน 3 คนที่นำมาใช้ และกำลังอยู่ในความสนใจของสมาชิกสนใจที่จะทำและขยายกิจกรรม เกิดจากการร่วมแลกเปลี่ยนในการจัดเวทีชุมชนก่อนจัดทำโครงการลดต้นทุน/สะดวก/ปลอดภัยในยามค้าคืน/สามารถติดกล้องวงจรปิดดูความเคลื่อนไหวในไร่นา/มีระบบไวไฟใช้ในไร่นาสามารถทำในระบบไวไฟมือถือควบคุมการเปิดปิดระบบน้ำได้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน ช่วยในการตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนของชุมชนส่วนใหญ่	คาดว่าจะเพิ่มจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มขึ้น จากการศึกษาดูงานและการกระตุ้นจากโครงการในการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนะนำวิธีการใช้งานและกระบวนการติดตั้งการดูแลรักษาตลอดจนแหล่งจำหน่ายอุปกรณ์ เห็นประจักษ์จริงในกิจกรรมของปราชญ์ชุมชน	-การลงทุนที่คุ้มค่า จึงแนะนำให้ความรู้ชุมชนเพื่อการปรับเปลี่ยนในทางที่ประหยัดคุ้มค่าและดีขึ้น -ใช้แบตเตอรี่ในการเก็บพลังงานจากแสงอาทิตย์ในตอนกลางวันสะสมไว้ใช้ในตอนกลางคืนในไร่นาที่ไฟฟ้าเพื่อการเกษตรเข้าไม่ถึง เพื่อประหยัดค่าไฟฟ้า
การทำธนาคารน้ำใต้ดินปี 61 เพื่อเติมน้ำสู่ชั้นบาดาล เป็นเทคโนโลยีที่ปราชญ์เริ่มทำก่อนและได้ผลจริงจึงขยายผลให้ชุมชนโดยทำธนาคารน้ำใต้ดินขนาดใหญ่ของหมู่บ้าน เพื่อ	ทำไมจึงเลือกใช้ จากการจัดเวทีเพื่อทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน พบว่าพื้นที่ทำนา 70 %เป็นพื้นที่น้ำท่วมและฝนแล้ง ดังนั้นถ้า	คาดว่าจะลดค่าไฟฟ้า/ระบบอัจฉริยะในอนาคตและผลจากการทำธนาคารน้ำใต้ดินในพื้นที่ประปาหมู่บ้านที่น้ำมีความเค็ม สามารถลด	เป็นเทคโนโลยีที่มีปราชญ์ที่อยู่ในชุมชนมีความรู้มีความเข้าใจและพร้อมจะช่วยเหลือในการให้ความรู้ให้คำแนะนำ พาทำ และ

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ลดความเค็มของน้ำโดยการเติมน้ำในชั้นใต้ดินทำให้ปัจจุบันน้ำที่เค็มมีรสจืดและปริมาณน้ำเพียงพอต่อความต้องการของชุมชน(จน.135ครัวเรือน)และหน้าแล้งสามารถสูบน้ำมาใช้ได้ตลอดปีชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาคแรงงานและขุดน้ำมาใช้ในการทำ (ช่วงที่รอรับงบประมาณเราได้ขอรับบริจาคจากชุมชนมาช่วยเหลือ ล้อยาง ขุดน้ำ และ ขอให้รถแมคโครจากลูกหลานในหมู่บ้านมาช่วยขุดหลุม)โดยโครงการเป็นตัวกระตุ้นให้ชุมชนเลือกใช้เทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในนาข้าว	นำเอาหลักการเติมน้ำลงไปในพื้นที่บาดาลใต้ดินจะช่วยให้สมาชิกหรือครอบครัวชาวนาที่เหลือดัดสินใจเลือกใช้ได้เทคโนโลยีนี้ง่ายขึ้น	ความเค็มของน้ำได้ และมีปริมาณน้ำเพียงพอในการกระจายน้ำประปาให้สมาชิก 135 ครัวเรือนใช้อย่างพอเพียงตลอดทั้งปี คาดว่าการเก็บค่าน้ำประปาหมู่บ้านอนาคต ปรับเปลี่ยนใช้ระบบไฟฟ้าจากพลังแสงอาทิตย์มาใช้ในการสูบน้ำประปาส่งให้ 135 ครัวเรือนใช้ จะสามารถลดการจ่ายค่าไฟฟ้าเดือนละ 7,000 บาทได้น้อยลงและค่าไฟฟ้าหน่วยละ 6 บาท ชุมชนจะลดเหลือเก็บค่าไฟฟ้าจากครัวเรือนหน่วยละ 4 บาท	ติดตามผลการดำเนินงาน โดยโครงการมีส่วนในการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนและกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างจิตอาสา ให้การช่วยเหลือชุมชนให้เกิดความพอเพียง
เทคโนโลยี การรดน้ำในแปลงผักด้วยระบบสปริงเกอร์ควบคุมการตั้งเวลา ปิดเปิด น้ำ ด้วยมือถือ เป็นเทคโนโลยีที่	ทำไมจึงเลือกใช้ เพราะประหยัดเวลาในการดูแลการใช้แรงงาน โครงการมาช่วยต่อยอดในการทำระบบน้ำให้สมบูรณ์ เพราะมีทุนในแหล่งน้ำอยู่แล้ว สามารถแยกการควบคุมการให้น้ำตามชนิดของพืชได้	คาดหวังจะทำแหล่งเรียนรู้ขยายผลนำไปใช้ได้จริง ต้นทุนต่ำ โดยมีปราชญ์ที่มีความรู้ในการติดตั้งระบบให้กับสมาชิกได้ เพื่อลดค่าใช้จ่าย	
การผลิตสารชีวภัณฑ์ วิทยากรโครงการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มาให้ความรู้ในด้านการทำสารชีวภัณฑ์ต่างๆหลังจากการจัดเวทีชุมชนเพื่อรับรู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนและอยู่ในช่วงรอบงบประมาณสนับสนุนจากอว. 1.เชื้อบิวเวอร์เรีย 2.เชื้อไตรโคเดอร์มา 3 สารBT	ทำไมจึงเลือกใช้ เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพ ลดต้นทุนในการผลิตและทดแทนการใช้สารเคมี และความปลอดภัยของผู้ใช้และผู้บริโภค ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ	คาดหวังว่า ผู้เข้ารับการอบรมจะนำเอาไปใช้เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มผลผลิตข้าวและสุขภาพแข็งแรง ไม่มีสารพิษตกค้างในร่างกาย	ใช้น้ำหมักชีวภาพฆ่าหญ้าที่ผสมด้วยน้ำส้มสายชู เกลือ ปุ๋ยยูเรีย และน้ำยาล้างจานแทนสารจับใบสามารถกำจัดหญ้าได้อย่างปลอดภัย ถึงแม้จะกำจัดได้ไม่ครบทุกตัวแต่ก็ช่วยให้ได้อาหารปลอดภัยไว้รับประทาน เหลือใช้ก็จำหน่าย

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทัน

4. น้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง			
5. ฮอร์โมนไข่			
6. น้ำหมักจุลินทรีย์จาวปลวก			
7. จุลินทรีย์หน่อกล้วย			
8. ฮอร์โมนนมสด			
9. จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง			
10. น้ำหมักสมุนไพรกำจัดวัชพืช			
11. น้ำหมักชีวภาพฆ่าหญ้า			

เพื่อผลักดันหมู่บ้านหรือชุมชน ให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบ ในการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ตามนโยบายของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ที่ จะสร้างงาน สร้างเงิน สร้างคุณภาพชีวิต ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นหมู่บ้านที่มีกลุ่มเกษตรกร ชุมชน หรือวิสาหกิจชุมชนที่นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพัฒนาต่อยอดและประยุกต์ใช้ จนเกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและอาชีพอื่น ๆ ในชุมชนและสามารถสร้างงาน สร้างเงิน สร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน จนสามารถเป็นต้นแบบสำหรับชุมชนอื่น

โครงการหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทัน

มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง
2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพชุมชนด้วยแพทย์วิถีธรรมทางเลือก
3. เพื่อเผยแพร่แบ่งปันให้บริการแหล่งเรียนรู้

จำนวนคนเข้าร่วมกิจกรรม

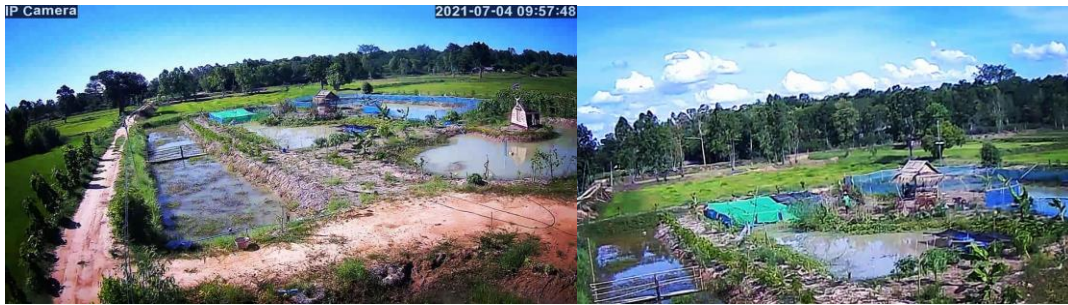
1. ทำนา14คน (กลุ่มผู้นำ) กลุ่มผู้รับการถ่ายทอดทักษะและองค์ความรู้ 50 คน
2. ปลุกผัก10คน (กลุ่มผู้นำ) กลุ่มผู้รับการถ่ายทอดทักษะและองค์ความรู้ 50 คน
3. แพทย์วิถีธรรมทางเลือก กลุ่มผู้รับการถ่ายทอดทักษะและองค์ความรู้ 50 คน

กิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตามแผนกิจกรรม

พื้นที่โครงการ หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์ วิถีพอเพียง บ้านทัน

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

พืชผักปลอดสารพิษ

เลี้ยงปลา/หอยขม

การทำนา

ทำนาผลิตเมล็ดพันธุ์ พื้นที่3ไร่ นาหว่าน ข้าวเจ้ามะลิ105

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ชีวิติ ใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อปรับเปลี่ยนลดการใช้สารเคมี ในการเกษตรทุกชนิดในพื้นที่ทำการเกษตร และกลุ่มมีแนวคิดที่จะทำผักอินทรีย์ปลอดสารพิษ ส่งขาย ให้โรงพยาบาล ร้านแมคโค และผู้สนใจบริโภคผักปลอดสารพิษ ทั่วไป แต่ขาดทุนในการสร้างโรงเรือนและอุปกรณ์

ฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์เชื้อราบิวเวอเรียป้องกันหนอนมีเชื้อและเชื้อราเหี่ยวไดโคเดอร์มา ป้องกันโรครากเน่าโคนเน่าในพืชผักผลไม้แตงกวา,พริก,มะเขือ,บวบ,มะละกอ ร่วมมือกับ สำนักงานเกษตรกันทรวิชัยและเกษตรตำบลที่ส่งเสริมสารชีวภัณฑ์ที่ปลอดภัยทดแทนการใช้สารเคมี ปลอดภัย100 เปอร์เซ็นต์ สารชีวภัณฑ์ไดโคเดอร์มากำจัดเชื้อราและเชื้อราบิวเวอเรียกำจัดหนอนแมลงศัตรูพืชที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคโดยการขยายผลต่อยอดโครงการเกษตรอินทรีย์ลงสู่เกษตรกร smart Famer เกษตรปลอดภัย

ผู้นำมีทักษะองค์ความรู้ ในการเผยแพร่และสอนวิธีขยายเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง(PSB)สายพันธุ์ SS3#ส่วนผสม-ไข่สด2 ฟอง ผงชูรส2ช้อนโต๊ะ น้ำปลาแท้2ช้อนโต๊ะ หัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง 2 ขวดขนาด1.25ลิตร น้ำสะอาด12ขวดขนาด1.25 ลิตร นำส่วนผสมที่เป็นอาหารของจุลินทรีย์มาตีรวมกันในถ้วยแล้วนำอาหารของจุลินทรีย์ปริมาณ2ช้อนโต๊ะตักใส่ในขวดน้ำสะอาดที่เตรียมไว้แล้วใส่หัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงลงไปขวดแล้วเขย่าให้เข้ากันแล้วเขียนวันเดือนปีที่ขยายเชื้อไว้ที่ขวดนำไปตากแดดจัดๆเขย่าขวดทุกวันประมาณ15-30วันสีจะเริ่มแดงขึ้นเรื่อยๆหลังจากครบ1เดือนแล้วจึงจะนำไปใช้ได้#ประโยชน์ของจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงช่วยบำรุงต้นพืชให้แข็งแรงต้านทานโรครากหาอาหารได้ดีช่วยในการดูดซึมธาตุอาหารทำให้พืชผัก

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ผลไม่มีรสชาติดีสืดยเป็นฮอริโมนบำรุงพืชและสัตว์ช่วยในการบำบัดน้ำเสียในบ่อเลี้ยงปลา, กบ, กุ้ง, หอย, ปู เป็นสารบำรุงที่ปลอดภัยเพราะทำมาจากของกินได้ทั้งหมด#ลองนำไปขยายต่อเชื้อเพื่อลดต้นทุนการผลิตชีวิตปลอดภัย

ประชุม เผยแพร่แบ่งปันให้บริการแหล่งเรียนรู้ ให้ความรู้และสาธิตกิจกรรมต่างๆให้กับหน่วยงานและชุมชนที่สนใจมาใช้พื้นที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ การเรียนการสอนวิชาการเกษตรในพื้นที่จริง เพื่อเพิ่มทักษะและเพิ่มวุฒิการศึกษาแบบใหม่ในช่วงยุคโควิด

กิจกรรมการทำธนาคารน้ำใต้ดิน

การเติมน้ำใต้ดิน คือ การเพิ่มเติมปริมาณน้ำลงไปในชั้นน้ำใต้ดิน โดยการนำน้ำฝน น้ำท่วมหลาก หรือน้ำผิวดินอื่น ๆ เติมลงสู่ใต้ดินในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ประโยชน์ของการเติมน้ำใต้ดิน ได้แก่

1. พื้นฟูแหล่งน้ำใต้ดิน แก้ปัญหาการลดลงของระดับน้ำใต้ดิน
2. บรรเทาปัญหาน้ำท่วมขัง ลดปัญหาน้ำท่วมขังในชุมชน และลดความเสียหายในช่วงฤดูน้ำหลาก
3. แก้ปัญหากัญแล้ง น้ำที่เติมไว้ใต้ดิน สามารถสูบขึ้นมาใช้ในช่วงฤดูแล้งหรือ ช่วงที่ขาดแคลนน้ำ
4. ป้องกันการรุกคืบของน้ำเค็ม เมื่อระดับน้ำบาดาลสูงขึ้นทำให้มีแรงดันมากพอจะผลักดันน้ำเค็มให้ไหลออกไปจากชายฝั่ง
5. ลดค่าใช้จ่ายในการทุดบ่อ ระดับน้ำใต้ดินฟื้นตัวขึ้นมา จึงไม่ต้องขุดบ่อน้ำลึกกว่าเดิม

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทัน

กิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพชุมชนด้วยแพทย์วิถีธรรมทางเลือก

ได้ประสานทีมแพทย์วิถีธรรมหมอเขียวที่ รพสต.ท่าไคร้ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อแลกเปลี่ยนการใช้ การปลูก การรักษา ด้วยสมุนไพรร้อน-เย็น ขอรับการสนับสนุนวิทยากรบรรยายและให้ความรู้ การแพทย์ทางเลือกวิถีพอเพียง การสร้างเสริม สุขภาพด้วยการแปรรูปอาหารพื้นบ้าน(ปรุงอาหารให้เป็นยา) ผักอินทรีย์ผักปลอดสารพิษ

สรุปกิจกรรมหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทัน

ตามแนวคิดหมู่บ้านวิทยาศาสตร์ การให้คำปรึกษาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมด้วย วทน. โดยการให้คำปรึกษา และข้อมูลเทคโนโลยี แนะนำ พาทำ ติดตาม ประเมินผล มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.เป็นต้นแบบเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง
2. ส่งเสริมสุขภาพชุมชนด้วยแพทย์วิถีธรรมทางเลือก
3. เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เพื่อผลักดันหมู่บ้านหรือชุมชน ให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบ ในการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ตามนโยบายของ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ที่จะสร้างงาน สร้างเงิน สร้างคุณภาพชีวิต ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เป็นหมู่บ้านที่มีกลุ่มเกษตรกร ชุมชน หรือวิสาหกิจชุมชนที่นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพัฒนาต่อยอด และประยุกต์ใช้ จนเกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและอาชีพอื่น ๆ ในชุมชนและสามารถสร้างงาน สร้างเงิน สร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน จนสามารถเป็นต้นแบบสำหรับชุมชนอื่น

บ้านทันหมู่5 มี ทั้งหมด 135 ครัวเรือน

มีประชากรทั้งหมด 707 คน ชาย 350 คน หญิง 357 คน

- 1.ทำนา 86 ครัวเรือน พื้นที่ทำนาทั้งหมด 1883 ไร่ ผลผลิตข้าวนาปี 350 กก/ต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 2200บาท/ไร่ ราคาข้าว 9000-12000 บาท/ตัน
2. ปลูกผัก 23 ครัวเรือน รายได้ 1000 บาท เดือน
- รับจ้าง 24 ครัวเรือน

ค้าขาย 9 ครั้วเรือน

ธุรกิจส่วนตัว 3 ครั้วเรือน

บ้านต้นพัฒนาหมู่ 26 มี 64 ครั้วเรือน

ประชากรทั้งหมด 315 คน ชาย 154 คน หญิง 161 คน

ทำนา 56 ครั้วเรือน

ผลผลิตข้าวนาปี ต่อไร่ 350 กก ชายข้าว 9000-10000บาท/ตัน

ต้นทุนทำนา 5000 บาท/ไร่

2. ปลุกผัก 10 ครั้วเรือน รายได้ 10,000 บาท/ปี

3. เลี้ยงหมู 8 ครั้วเรือน

ศึกษาข้อมูลชุมชนเพื่อทราบปัญหาความต้องการและแนวทางพัฒนาที่เป็นไปได้

สภาพปัญหาชุมชน

การเกษตร

การผลิต/การแปรรูป/การตลาด/บริหารต้นทุน

อุตสาหกรรมในครัวเรือน/SME

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนา คุณภาพ การบริหารจัดการ

สิ่งแวดล้อม

พลังงานทางเลือกของชุมชน/ครัวเรือน

การศึกษาสาธารณสุข(สุขภาพชุมชน)

สภาพปัญหาจากเวทีเสวนาสรุปได้ดังนี้

ด้านการเกษตร

1.ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนทิ้งช่วงในบางปี

2.ต้นทุนการผลิตสูง

3.แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

4.ความปลอดภัยพืชอาหาร

5.สุขภาพชุมชน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

หนองสิม 12 ไร่

หนองนางเลียง 15 ไร่

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ห้วยสีดา ยาว 4.5 กม.

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,000 มิลลิเมตร/ปี

พันธุ์ข้าว

กข.6 มี 80%

ข้าวกข15 มี10%

ข้าวหอมมะลิ105 มี16 %

ความต้องการของชุมชน

- 1.ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน
- 2.ผลิตเมล็ดพันธุ์เอง จัดแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในหมู่บ้านโดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
- 3.การปลูกผักเป็นยาในภาชนะที่ควบคุมการเจริญเติบโตได้ง่ายกว่า เน้นการใช้อินทรีย์

ปัญหาด้านการเกษตร

- 1.ดินเสื่อมคุณภาพ
- 2.ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร(ทำโซล่าเซลล์)เป็นการพึ่งตนเอง
- 3.โรคแมลงศัตรูพืช
- 4.สมุนไพรกินได้และกำจัดแมลงศัตรูพืช

ด้านสังคม

- 1.ปัญหาแรงงานการเกษตร
- 2.สุขภาพชุมชน(เป็นสังคมผู้สูงอายุ มีปัญหาสุขภาพ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไขมันในเส้นเลือด มะเร็งต่างๆ)

เทคโนโลยีที่เหมาะสมและเลือกใช้ในชุมชน

- 1) เทคโนโลยีการปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุที่มีในชุมชน การทำโบกาชิ การทำปุ๋ยจาก ขยะเปียกเศษซากพืชในครัวเรือนอื่นๆ การทำปุ๋ยหมักใช้เองเช่นปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง น้ำหมักสำหรับพืชใบและผล
 - 2) เทคโนโลยีการผลิตสารชีวภัณฑ์(เลี้ยงเชื้อรา)
 - 3) เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
 - 4) เทคโนโลยีการปลูกผักปลอดสารพิษและสมุนไพร
 - 5) เทคโนโลยีการปรุงอาหารให้เป็นยา
 - 6) เทคโนโลยีการใช้ยา 9 เม็ดในการรักษาโรค
- 1.เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนและหมู่บ้าน

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

2. เป็นการประเมินสถานะหมู่บ้านก่อนดำเนินงาน
3. ระบุปัญหา ศักยภาพของชุมชน และองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อแก้ไข ปัญหา
4. เน้นข้อมูลที่สะท้อนถึงประเด็นปัญหาเฉพาะด้านหรือปัญหาเชิงพื้นที่
5. หากจะเป็นการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ จะต้องชี้ให้เห็นศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่ จะนำออกมาใช้ประโยชน์
6. จัดทำแผนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาวให้กับชุมชน/หมู่บ้าน (ระยะยาวออกไปอาศัยในไร่นาเพื่อทำการเกษตร แบบพอเพียง)

เทคโนโลยีการทำนาโยน/ทำนาดำ อินทรีย์ปลอดสารพิษเพื่อเพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน ทำนาดำแบบ ปรานิต ใช้ทำเมล็ดพันธุ์ผลิตเอง เพราะลดปัญหาเมล็ดพันธุ์หายากราคาแพง คนละ1งาน ได้เมล็ดพันธุ์ 14 ถุง ประมาณ25-30กก. ขยายต่อให้สมาชิก 10

สภาพของการทำนาดำแบบเป็นแถวเป็นแนวทำให้การดูแลรักษา้ง่ายเป็นการทำนาสาธิตในกลุ่มทำนาทั้งหมด25คน โดยการ ลงแขกปลูกข้าวช่วยกัน เพราะปัจจุบันชาวนาเร่งรีบในการทำนาเพราะอาศัยรถไถนาขนาดใหญ่มารับจ้างไถ ต้องรีบทำเพราะ พื้นที่นาติดกันถ้าแปลงนาข้างเคียงจ้างไถและหว่านเมล็ดข้าว ต้องรีบทำพร้อมกัน รถไถนาจึงจะเข้าทำงานได้ ถ้าจ้างไถไม่ทัน เพื่อนรถไถไม่สามารถเข้าแปลงนาได้ ชาวบ้านต้นนิยมปลูกข้าวนาหว่าน มักมีปัญหาข้าวเกิดพร้อมกับวัชพืช ผลผลิตข้าวต่ำ มากและมีเมล็ดหญ้าและใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวค่อนข้างสูง ข้อดีคือใช้เวลาในการทำนาล้น ข้อเสีย คือมีวัชพืช

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

การสาธิตการเพาะกล้าในถาดเพื่อทำนาโยน โดย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ให้ความรู้แนะนำ ขั้นตอนการทำ ผลที่ได้คือ ประหยัดเมล็ดพันธุ์ข้าวจากเดิมทำนาหว่านใช้เมล็ดพันธุ์ดีประมาณ 25-30 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อทำนาโยนโดยการเพาะกล้าในถาดพลาสติกใช้เมล็ดพันธุ์ต่อไร่ประมาณ 3-5 กิโลกรัม สามารถปริมาณเมล็ดพันธุ์ได้มาก และเพาะกล้านาดำใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 5-6 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาโยน 400 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาดำ 460 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาหว่าน 320 กิโลกรัมต่อไร่ ดังนั้นกลุ่มผู้นำและปราชญ์ชุมชน บ้านต้นจึงเห็นด้วยกับการนำเทคโนโลยี การทำนาโยนและนาดำมาใช้ในกลุ่มทำนาที่รวมกลุ่มกันทั้ง 25 ครอบครัวยการทำนาโยน/ทำนาดำ อินทรีย์ปลอดภัยเพื่อเพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน ทำนาดำแบบปรานีต ใช้ทำเมล็ดพันธุ์ผลิตเอง เพราะลดปัญหาเมล็ดพันธุ์หายากราคาแพง คนละ 1 งาน ได้เมล็ดพันธุ์ 14 ถุงประมาณ 25-30 กก. ขยายต่อให้สมาชิก 10

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

เทคโนโลยีการผลิตสารชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ในการเกษตร เพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรและต้องการเป็นกลุ่มต้นแบบในการทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีเพื่อใช้ในการบริโภคในครัวเรือน เหลือใช้เข้าไปจำหน่ายให้สมาชิกในหมู่บ้านที่สนใจโดยการเผยแพร่ทางไลน์ให้เพื่อนไลน์สั่งจอง ผักปลอดสารพิษ เพื่อความมั่นใจและปลอดภัย จากผลผลิตที่ได้จะมีความกรอบหวานไม่เหม็นเขียว และเก็บไว้ได้นาน เป็นการประชาสัมพันธ์ในสายญาติพี่น้องบอกต่อกันไปและได้ชิมในรสชาติผักที่ดีมีคุณภาพ จึงมีผลผลิตไม่พื่อต่อความต้องการของผู้บริโภคในหมู่บ้านต้น มีการผลิตทั้งหมดได้แก่

1. เชื้อราบิวเวอเรีย
2. เชื้อราไตรโคเดอร์มา
3. จุลินทรีย์จาวปลวก
4. จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง
5. ฮอโมนไข่
6. จุลินทรีย์หน่อกล้วย
7. น้ำหมักหอยเชอรี่
8. น้ำหมักฟอ(ผลไม้)
9. น้ำหมักแม่(ยอดไม้)
10. จุลินทรีย์น้ำข้าวข้าว

การทำปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในการเกษตร การทำไบogas ใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินและเสริมแร่ธาตุอาหารให้ผัก เพิ่มความหวานกรอบโดยเฉพาะผักคะน้าและบล็อกโคลี่ จะมีรสหวานกรอบไม่เหม็นเขียว กลุ่มมีการรวมตัวกันหลังจากได้รับคำแนะนำและสาธิตการทำเมื่อได้ผลจะบอกต่อและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริโภครที่ใส่ใจในรสชาติ

การทำภาชนะปลูกผักจากล้อยางรถ เพื่อปลูกสมุนไพรกินได้และผักชนิดต่างๆไว้รับประทานในครอบครัว เพิ่มความสะดวกในการควบคุมความชื้นในดินและความอุดมสมบูรณ์ของดินจะปลูกได้ง่ายกว่าปรับดินทั้งแปลงขนาดใหญ่ เป็นกิจกรรมทางเลือกเพิ่มเติมที่กลุ่มเลือกทำ
ปุ๋ยหมักโรยบางๆ ตอนไถ ย่อยสลายฟางข้าว หนึ่งเดือนไถกลับ

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ผลผลิตในแปลงนาของสมาชิกที่ร่วมกันทำในไร่นาของตัวเองและนำไปจำหน่ายที่ตลาดนัดหมู่บ้านและในตลาดออนไลน์

กิจกรรมการทำธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำใต้ดินเก็บไว้ใช้ในช่วงหน้าแล้ง

ทำไมต้องทำธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นกิจกรรมเสริมที่ผู้นำชุมชนมีความเป็นนักวิทยาศาสตร์ สามารถเรียนรู้และนำมา
เสนอในที่ประชุมหมู่บ้านเพื่อลดความแห้งแล้งช่วงขาดน้ำหน้าฝน ลดความเค็มของน้ำประปาหมู่บ้าน

การปลูกผักปลอดสารพิษ

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

การใช้สารชีวภัณฑ์ การปลูกผักจะใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี เพื่อลดรายจ่ายและความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้ผลิตตลอดจนสิ่งแวดล้อม

การจำหน่าย มีการจำหน่ายทางออนไลน์ โดยการสั่งจองผักที่ปลูก ผู้ปลูกผักจะบอกลูกค้าทางออนไลน์ บอกชนิดพืชและกำหนดวันเก็บเกี่ยว จำนวนผลผลิต

การขยายพื้นที่ปลูก จำนวนผู้ปลูกผัก นำร่องจำนวน 10 ครัวเรือน เน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ผลิตเองใช้เอง มีความต้องการ ปลูกปลอดภัยสูงมากและผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ในหมู่บ้าน เนื่องจากชาวบ้านมีความมั่นใจในความปลอดภัย ไม่มีสารพิษตกค้าง การกินและบริโภคผักจึงมีการบอกต่อกัน จึงได้รับความนิยมสูง อนาคต ต้องการเครื่องหมาย Q รับรองความปลอดภัยจากกรมวิชาการเกษตร และต้องการโรงเรือนเพาะปลูกผักนอกฤดู เพื่อปลูกผักปลอดภัยได้ตลอดปี สามารถขยายตลาดในห้างใหญ่ๆได้ ครัวบงจระ เมื่อกิจกรรมเจริญก้าวหน้า จำนวนสมาชิกจะเพิ่มตาม

เทคนิคการดูแลสุขภาพแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงยา 9 เม็ด

สถิติพบว่าผู้ป่วยจำนวน 1,397 คน หลังจากที่ใช้เทคนิคการดูแลสุขภาพแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการแพทย์วิถีพุทธภายในเวลา 5 วัน ผู้ป่วยมีอาการของความเจ็บป่วยลดน้อยลงจำนวน 1,291 คน คิดเป็น 92.41% ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรค หรืออาการที่แพทย์แผนปัจจุบันวินิจฉัยว่าเป็นโรคเรื้อรังต้องตายหรือรักษาไม่หาย เช่น มะเร็ง เนื้องอก เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง โรคหัวใจภูมิแพ้ เก๊าท์ รูมาตอยด์ ปวดตามข้อ ปวดเมื่อยตามร่างกาย โรคทางเดินกระเพาะอาหารลำไส้เรื้อรัง อ่อนเพลียอ่อนล้า หน้ามืด วิงเวียนปวดศีรษะเรื้อรัง ภูมิต้านทานลดและการอักเสบเรื้อรังตามอวัยวะต่างๆ เป็นต้น สถิติพบว่าผู้ป่วยจำนวน 1,397 คน หลังจากที่ใช้เทคนิคการดูแลสุขภาพแนวเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักการแพทย์วิถีธรรม ภายใน 5 วัน ผู้ป่วยมีอาการของความเจ็บป่วยลดลง ดังนี้

ประเภทความเจ็บป่วย	จำนวน	ผลที่ได้รับ (หลังจากใช้เทคนิคดูแลสุขภาพแบบพึ่งตน)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
ผู้ป่วยทั้งหมด	1,291 คน	ความเจ็บป่วยลดน้อยลง	92.41%
ผู้ป่วยเบาหวาน	117 คน	ระดับน้ำตาลในเลือดลดลง	88.03%

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ประเภทความเจ็บป่วย	จำนวน	ผลที่ได้รับ (หลังจากใช้เทคนิคดูแลสุขภาพแบบพึ่งตน)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
ผู้ป่วยความดันโลหิตสูง	158 คน	ระดับความดันโลหิตสูงลดลง	83.54%
ผู้ป่วยไขมันในเลือดสูง	78 คน	ไขมันไตรกลีเซอไรด์และคลอเลสเตอรอลในเลือดลดลง	73.78%
ผู้ป่วยโรคหัวใจ	12 คน	อาการเจ็บป่วยทุเลาลง	75%
ผู้ป่วยมะเร็ง	111 คน	อาการเจ็บป่วยทุเลาลง	85.59%

ในจำนวนผู้ป่วยมะเร็งทั้งหมด หลังจากปฏิบัติตัวอย่างต่อเนื่อง มีผลตรวจร่างกายจากแพทย์แผนปัจจุบันไม่พบมะเร็ง หรือสภาพร่างกายมีอาการเหมือนคนปกติต่อเนื่องกัน 6 เดือนขึ้นไปจำนวน 22.52% มีชีวิตอยู่ด้วยอาการไม่สบายจากพิษของมะเร็งลดน้อยลง หรือยืดอายุออกไปได้มากกว่าการคาดการณ์ของแพทย์ปัจจุบัน 63.07% อาการไม่ทุเลาลง 14.41% นอกจากนี้ยังพบว่าอาการไข้ขึ้น ปวดหัวตัวร้อน เป็นหวัดเจ็บคอ เสียงแหบ คอแห้งปวดเมื่อยตามเนื้อตัว หรือความเจ็บป่วยเล็กน้อยอื่นๆ ก็สามารถบำบัดบรรเทาให้ทุเลาเบาบางได้ ด้วยเทคนิคการดูแลสุขภาพแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการแพทย์วิถีพุทธ ท่านอาจเลือกทำข้อใดข้อหนึ่ง หรือทำหลายข้อร่วมกันตามแต่สภาพร่างกาย หรือการทุเลาบางของความเจ็บป่วยในแต่ละท่าน โดยมีตัวชี้วัดคือให้เกิดสภาพพลังชีวิตได้แก่ สบาย เบากาย มีกำลัง

สุขภาพ พืชสมุนไพร การแพทย์ทางเลือก

ได้เรียนรู้ยา 9 เม็ด และฝึกทดลองการใช้ยา

จากผลผลิตทางการเกษตรที่ปลูกเองเพื่อลดรายจ่ายทั้งอาหารการกินและลดการใช้ยารักษาโรค เมื่อทุกคนเรียนรู้จนเข้าใจและนำเอาความรู้มาปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถขยายเพื่อแผ่สู่สังคมรอบข้างได้อย่างมีความสุข

ยา 9 เม็ด ได้แก่

1. การรับประทานสมุนไพรปรับสมดุล

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ประโยชน์ คัมครองเซล ปรับสมดุลร้อนเย็นร่างกาย บำรุงเลือด สายตา ผิวพรรณ หัวใจ แก้อ่อนใน เป็นไข้
อาการไอ อาหารเป็นพิษตามธาตุของแต่ละบุคคล ดื่มน้ำสมุนไพรฤทธิ์เย็น หรือ คลอโรฟิลล์สดจากธรรมชาติ (ที่
ค่ายสุขภาพนี้เขาเก็บสมุนไพรสดทุกวัน ทำน้ำคลอโรฟิลล์สดให้ดื่มได้ทั้งวัน สดชื่นมาก ไม่ขม ไม่เฝื่อน)
อาหาร พืชผักชนิดใด มีฤทธิ์ร้อน หรือเย็น และรายละเอียดของ เทคนิค 9 ข้อข้างต้นหาอ่านได้จากหนังสือ
ถอดรหัสสุขภาพ เล่ม 1, 2(ความลับฟ้า) และ ยอดยาดี สุขภาพดีวิถีพุทธ ไบยานาง ออมแซบ รางจิต หวาน
กาบหอย ผักบุ้ง ตำลึง เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ได้ โดยการปั่น หรือโขลก หรือขยี้ กรองหัวเขื่อน้ำสมุนไพรเข้มข้น
วิธีดื่ม ใช้ 1:10 ดื่มแทนน้ำเปล่าได้ ข้อห้าม เมื่อดื่มแล้ว รู้สึกไม่สบายให้ปรับได้ โดยสังเกตอาการของตนเอง ใน
การดื่มให้รู้สึก สบาย เบาอกาย มีพลัง

2. กัวชาหรือชุดชาหรือชุดพิษหรือชุดลม

การทำ “กัวชา” หรือการชุดพิษ ชุดลม ซึ่งเป็นการแพทย์ดั้งเดิมของชาวไทยภูเขา ชาวจีน พม่า ลาว
เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซียและประเทศอื่นๆในแถบเพื่อนบ้านเรา มีประสิทธิภาพในการเอาพิษออกจากร่างกาย
โดยระบายพลังงานที่เป็นพิษจากเลือดที่ถูกกระตุ้นให้เคลื่อนขึ้นมาระบายพิษที่ผิวหนัง อุปกรณ์กัวชา ไม่แหลมคม
ใช้น้ำมันมะพร้าว น้ำมันหม่อง หล่อลื่นขูดง่าย การ กัวชา สามารถทำได้ทั่วตัว ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า ทั้ง
ด้านหน้าและด้านหลัง น่าสนใจมากเพราะการชุดแล้วดูรอยบั้งที่ปรากฏขึ้นมายังสามารถบอกถึงการสะสมพิษของ
อวัยวะภายในสำคัญในบริเวณนั้นๆด้วย บริเวณชุดกัวชา ใช้วิเคราะห์ระดับพิษในร่างกายระดับที่ 1 สีชมพู แสดงว่า
ปกติ ระดับที่ 2 สีออกแดงเรื่อๆ เริ่มมีพิษสะสม ระดับที่ 3 สีแดงจ้ำพิษไข่เอดออกมีพิษสะสมในร่างกายมาก 4 สี
ม่วงคล้ำหรือดำ บอกระดับพิษมะเร็ง วิธีชุด ผึงด้านซ้ายก่อน แนวนวดข้างกระดูกสันหลัง วัดห่าง1 ขอนิ้วมือชุดแนว
ยาวแรงสม่ำเสมอในทิศทางเดียวกัน 30 ถึง 50 ครั้ง บริเวณที่ชุด ใบหน้า แขน หัว ลำตัว ขา

3. การสวนล้างลำไส้ใหญ่ (ดีท็อกซ์)

การสวนล้างลำไส้ใหญ่ (ดีท็อกซ์) ด้วยสมุนไพรที่เหมาะสม การระบายพิษออกจากร่างกายอย่างรวดเร็ว มี
วัตถุประสงค์เพื่อ 1.การระบายอุจจาระที่หมักหมมออกจากลำไส้ใหญ่ 2.ระบายความร้อนออกจากลำไส้ใหญ่จะลด
พิษได้เร็ว 3 ระบายพิษจากอวัยวะทุกส่วนที่ส่งไปลำไส้ใหญ่ อุปกรณ์ 1 ขวดน้ำ 1.5 ลิตร 2. สายยางนิ่ม 3.ที่ลอค
สายยาง 4 สมุนไพรฤทธิ์เย็น 5. น้ำ 6.วาสลีนหล่อลื่น นำน้ำสมุนไพร เทใส่ขวดที่ต่อสายไล่อากาศออก ปลายสาย
ทาตัวหล่อลื่น ให้เขวสูง 90 เซนติเมตร นอนตะแคงขวา แหย่เข้าทวารลึกประมาณ 3 เซนติเมตร ปล่อยน้ำเข้าใน
ทวาร กลั้นสักพัก นวดท้อง พอปวดจึงถ่ายออก

4. การแช่มือแช่เท้าในน้ำสมุนไพร เพื่อ เสริมกลไกของร่างกายตามธรรมชาติ ร่างกายที่มีการขับพิษจำนวนมาก
ออกทางมือเท้าอยู่แล้วเตรียมกากสมุนไพรที่เหลือจากยาเม็ดที่หนึ่ง นำกากโคโรฟิลที่ปั่นมาต้ม เติมน้ำสมุนไพร

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

เพิ่มลงไป ต้มน้ำ 5-10 นาที โดยเติมน้ำลงในกะละมังให้ท่วมหลังมือและหลังเท้า ใช้น้ำอุ่นที่ต้มจากสมุนไพร ขำ ตะไคร้ หัวไผ่ อื่นๆ ฯลฯ โดยกำหนดเวลาในการแช่มือและแช่เท้า ให้แช่น้ำนาน 3 นาทีแล้วยกเท้าและมือออกจากน้ำ 1 นาที ทำเช่นนี้ให้ครบ 3 รอบ จะช่วยผ่อนคลายกล้ามเนื้อและระบายสารพิษออกจากร่างกายได้ ควรทำเท้าที่สบาย

5. การพอก ทา หยอด ประคบ อบ อาบแช่ ด้วยสมุนไพรที่ถูกกัน คือเมื่อใช้แล้วรู้สึกสบายเตรียมจากสมุนไพร ที่เหลือจากยาเม็ดที่หนึ่ง ในการปั่นน้ำสมุนไพรดื่มหรือสมุนไพรฤทธิ์เย็น ฤทธิ์ร้อน พิจารณาตามธาตุ ร้อนเย็น สมุนไพรที่ถูกต่อร่างกาย ตามภาวะของร่างกาย นำมาผสมดินสอพอง:ผงถ่าน(10:1) และน้ำสมุนไพร พอกผิวเพื่อ ดูดสารพิษ การพอก ทา หยอด ประคบ อบ อาบด้วยสมุนไพรที่ถูกกันกับร่างกายของเรา คือ เมื่อใช้แล้วต้องรู้สึก สบาย เพื่อระบายความร้อน ออกไปจากร่างกาย ทำเท้าที่รู้สึกสบาย เบาหาย มีพลัง

6. การออกกำลังกาย กดจุดลมปราณ โยคะ กายบริหาร ที่ถูกต้อง การออกกำลังกาย เพื่อดันเอาสารพลังงาน พิษออกจากร่างกายโดยเคลื่อนไหวร่างกายเร็วพอดีไม่ทรมาณ ให้รู้สึกมีพลังชีวิตมากที่สุด เพราะกล้ามเนื้อบางส่วน กดทับกล้ามเนื้อเยื่อเยื่อมากเกินไปทำให้กล้ามเนื้อกระดูกเส้นเอ็น ทำงานไม่ปกติ และไม่สบาย จำเป็นต้องออกกำลังกาย กดจุดลมปราณ โยคะ กายบริหารที่ถูกต้อง

7. การรับประทานอาหารปรับสมดุลร่างกาย

เลือกอาหารสมดุลร้อนเย็นที่เหมาะสมกับตัวเรา การรับประทานอาหารปรับสมดุลร่างกาย เพิ่มการ รับประทานผัก ผลไม้ ประุงอาหารด้วยเกลือ ความร้อนต่ำ อาหารควรมีรสกลางๆไม่จัด ลด ละ เลิกพวกเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ น้ำชา กาแฟ น้ำอัดลม และอาหารแปรรูป เคี้ยวอาหารให้ละเอียดที่สุดและกลืนให้ลง กินอย่างมีสติ "กินแล้วรู้สึกสบาย เบาหาย มีกำลัง" เรียนรู้จากสภาพอากาศในการปรุงอาหาร ทานสมุนไพรผลไม้ผักก่อนอาหาร จะช่วยย่อยง่ายกว่ากินเนื้อเข้าไปก่อน เย็นและต่างของผักผลไม้ จะเป็นด่านแรกในการปรับสมดุลร่างกายไม่ให้ป่วย

8. ใช้ธรรมะ ทำใจให้สบาย ผ่อนคลายความเครียด ใช้ธรรมะทำใจให้สบาย ผ่อนคลายความเครียด รู้จักการ ปล่อยวาง ทำความดี ดับทุกข์ โทษ ภัย พิจารณาสິงไม่ดีบ่อยๆลดละเลิก พลังชีวิตเราจะไปสลายสิ่งไม่ดีนั้น เพราะ ทบพวนธรรมให้จิตแข็งแรงเกื้อกูล กัน

9. รู้เพียร รู้พักให้พอดี มีส่วนสำคัญมากต่อสุขภาพชีวิต ตั้งตนอยู่บนความลำบากกุศลธรรมเจริญยิ่ง ทำพอดี เหมาะสม ให้เพียรพักลำบาก ให้นึก เหนื่อย อย่าให้ป่วย ให้ได้มากที่สุด อย่า ทุกข์และสบายจนเกินไป ให้ นึก เหนื่อย พอดีพอประมาณ

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

การอบรมสาธิตให้ความรู้ด้านแพทยวิถีธรรมชาติทางเลือก ยา9 เม็ด เป็นการสร้างเสริมสุขภาพชุมชนด้วยพืชสมุนไพรและผักที่ปลูกในชุมชนมาใช้บริโภคให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเองและครอบครัวเป็นการรักษาสุขภาพชุมชนเบื้องต้น โดยลดภาระของโรงพยาบาล ด้วยชุมชนรักษาสุขภาพด้วยตัวเอง จากความรู้ที่ไม่ซับซ้อน แต่รักษาโรคเบื้องต้นที่เกิดจากพฤติกรรมมารับประทานได้จริง ด้วยความเพียรศึกษาเรียนรู้นำไปปฏิบัติให้กับตนเองได้ผลจึงบอกต่อตามหลักการแพทยวิถีธรรมชาติที่ถูกต้องอาหารเป็นยา ศูนย์บาทรักษาทุกโรค ด้วยตัวเราเองเป็นหมอที่ดีที่สุดในโลก

สุขภาพ พืชสมุนไพร การแพทย์ทางเลือก

ได้เรียนรู้ยา 9 เม็ด และฝึกทดลองการใช้ยา

จากผลผลิตทางการเกษตรที่ปลูกเองเพื่อลดรายจ่ายทั้งอาหารการกินและลดการใช้ยารักษาโรค เมื่อทุกคนเรียนรู้จนเข้าใจและนำเอาความรู้มาปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถขยายเผ่าพันธุ์สังคมรอบข้างได้อย่างมีความสุขยา 9 เม็ด ได้แก่

1. การรับประทานสมุนไพรปรับสมดุล

2. กัวชาหรือชุดชาหรือชุดพิษหรือชุดลม

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

3. การสวนล้างลำไส้ใหญ่ (ดีท็อกซ์)

4. การแช่มือแช่เท้าในน้ำสมุนไพร

4. การพอก ทา หยอด ประคบ อบ อาบ ด้วยสมุนไพรที่ถูกต้อง คือเมื่อใช้แล้วรู้สึกสบาย

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

6. การออกกำลังกาย กวดจุดลมปราณ โยคะ กายบริหาร ที่ถูกต้อง

7. การรับประทานอาหารปรับสมดุลร่างกาย

8. ใช้ธรรมะ ทำให้สบาย ผ่อนคลายความเครียด

9. รู้เพียร รู้พักให้พอดี

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น เน้นการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในหมู่บ้านกับผู้นำชุมชนและเป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอด เทคโนโลยี ให้กับ ผู้สนใจและหน่วยงานต่างๆเข้ามาใช้พื้นที่ในการเรียนรู้ภาคสนามในเรื่องเกษตรอินทรีย์ โดยการนำเอา วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพ อบรมให้ความรู้ทักษะด้าน สุขภาพและความ เป็นอยู่ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทดลอง ด้านการผลิตสารชีวภัณฑ์ นำมาใช้ในการเพาะปลูก พืช ได้แก่ข้าวนาปี และพืชผักและใช้ในด้านเลี้ยงสัตว์เช่นปลา กบ แมลง ด้วยการลงมือทำจริงและการทำงาน เป็นทีมรวมกลุ่มในการทำนาและปลูกผักปลอดสารพิษ ลองผิดลองถูกแล้วนำมาเล่าสู่กันฟังเพื่อการปรับเปลี่ยน พัฒนาให้ดีขึ้น มีการตลาดผักปลอดสาร ขายบนออนไลน์ การขายผักได้ผลตอบรับดีมากในยุคโรคระบาดไวรัส โควิด-19 และคุณภาพผักและข้าว มีความปลอดภัยจากสารเคมีสูงจึงได้รับความนิยม และการถ่ายทอด เทคโนโลยีสู่ชุมชน โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การปลูกข้าวอินทรีย์ จะใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี ทำให้ลดต้นทุนการปลูกข้าว ในพื้นที่ทดลอง 1 ไร่ สามารถลดค่าใช้จ่าย ค่าปุ๋ยเคมี

ข้าวอินทรีย์	บาท	ข้าวเคมี	บาท
1.ใช้เมล็ดพันธุ์(นาดำ) 6 กก./ไร่x30=180	180	1.ใช้เมล็ดพันธุ์(นาหว่าน) 30 กก./ไร่x30	900
2.ค่าไถกลบ /ไร่	200	2.ค่าไถกลบ /ไร่	200
3.ค่าไถหว่าน/ไร่	250	3.ค่าไถหว่าน/ไร่	250
4.ค่ารถเกี่ยว/ไร่	600	4.ค่ารถเกี่ยว/ไร่	600
5.ค่าสารชีวภัณฑ์/ไร่	80	5.ค่ายาปราบศัตรูพืช/ไร่	90

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

6.ค่าน้ำหมักฆ่าหญ้า/ไร่	60	6.ค่ายาปราบศัตรูพืช/ไร่	100
7.ค่าปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมัก/ไร่	400	7.ค่าจ้างฉีดพ่นสารเคมี/ไร่	100
8.ค่าแรงงาน	600	8.ค่าปุ๋ยเคมี46-0-0 1กระสอบ	640
		9.ค่าปุ๋ยเคมี16-16-8 1.5กระสอบ	1,035
ต้นทุนรวม	2,370	ต้นทุนรวม	3,525
ผลผลิตข้าว/ไร่	597กก	ผลผลิตข้าว/ไร่	350 กก
ขายกกละ 10 บาท	5,970	ขายกกละ 10 บาท	3,500
ได้ส่วนต่าง 5970-2,370=	3,600	3,525-3,500=	25

สรุปจะเห็นได้ว่า การทำนาข้าวอินทรีย์โดยใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมีและปุ๋ยเคมี จะให้ผลตอบแทนที่แตกต่างกัน ในพื้นที่ 1 ไร่ เมื่อหักต้นทุนการผลิตออกแล้วหลังจากขายข้าว การทำนาอินทรีย์ จะได้เงิน 3,600 บาท ส่วนนาที่ใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี หลังจากหักต้นทุนจะเหลือเงิน 25 บาท แต่ชาวนาทุกหมู่บ้านก็ยังคงทำนา เพราะวัฒนธรรมความเชื่อและการทำนาในบริบทหมู่บ้านภาคอีสานครมึ้นาทำแสดงถึงความมั่นคง

ต้นทุนข้าวนาปี /ไร่ ของบ้านต้น

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 198 ครัวเรือน ทำนา 142 ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกข้าว 2,618 ไร่

หมู่	จน.ครัวเรือน	ประชากร	ทำนา	พท.ทำนา	ปลูกผัก	
5	135 ครัวเรือน	707คน	86 ครัวเรือน	1,883ไร่	23 ครัวเรือน	
26	63.ครัวเรือน	315 คน	56 ครัวเรือน	735 ไร่	10 ครัวเรือน	

ผนวก

แบบประเมินกระบวนการดำเนินงาน โครงการคลินิกเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

พื้นที่ดำเนินการบ้านต้น ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

หน่วยงานรับผิดชอบ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.เพศ

หญิง 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76

ชาย 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24

2.อายุ

25-30 ปี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2

36-50 ปี 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30

51 ปีขึ้นไป 34 คน คิดเป็นร้อยละ 90

ส่วนที่ 2 ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประเด็นความพึงพอใจในการรับบริการ	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Percent
1.ขั้นตอนการให้บริการมีความเหมาะสม	50	5	5	4.76	0.45	95.2

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

2.ขั้นตอนในจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	50	5	5	4.82	0.46	96
3.ระยะเวลาในการให้จัดแต่ละกิจกรรมมี ความเหมาะสม	50	5	5	4.63	0.30	94.2
4.ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรมีความเหมาะสม	50	5	5	4.68	0.40	97.6
5.ความกระตือรือร้นในการให้บริการ	50	5	5	4.82	0.37	98.4
6.การให้บริการมีความสุภาพเรียบร้อย	50	4	5	4.81	0.35	96.3
7.สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความ เหมาะสม	50	5	5	4.80	0.56	95.6
8.มีเอกสารอุปกรณ์และเครื่องมือในการ ให้บริการเพียงพอ	50	4	5	4.78	0.33	98.2
9.คุณภาพที่ได้รับจากการให้บริการ	50	4	5	4.8	0.26	96.2
10.กิจกรรมมีความน่าสนใจตรงตามความ ต้องการ	50	5	5	4.68	0.15	98.3
11.ความพึงพอใจโดยภาพรวมในการจัด โครงการครั้งนี้	50	5	5	4.73	0.11	98.6
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ				4.76	0.34	96.78
ประเด็นความรู้ความเข้าใจ						
1.การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความ ชัดเจน	50	4	5	4.74	0.68	95.88
2.การตอบข้อซักถามของวิทยากรมีความ ชัดเจน	50	4	5	4.77	0.71	89.00
3.ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจ ในทาง วิชาการในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	50	5	4	4.82	0.79	92.60
4.หลังเข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจ ในทาง วิชาการเพิ่มมากขึ้น	50	5	5	4.73	1.52	90.82
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ				4.77	0.92	92.08
ประเด็นการนำความรู้ไปใช้						
1.ผู้เข้าอบรมเห็นความสำคัญของการใช้ ประโยชน์ จากโครงการ	50	4	5	4.85	0.88	89.26
2.ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปบูรณาการและ ประยุกต์ใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	50	4	5	4.84	0.84	88.87
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ				4.83	0.86	89.07
ค่าเฉลี่ยโครงการ				4.79	0.71	92.64

โดยพิจารณาความสำเร็จแต่ละโครงการใน 3 มิติ ได้แก่

มิติการประเมิน	กลุ่มเป้าหมาย ชาวบ้าน/ชุมชน/สังคม	ผลการ ดำเนินงาน	การบรรลุ เป้าหมาย
----------------	--------------------------------------	--------------------	----------------------

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมาย	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	96.78	บรรลุเป้าหมาย
ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	92.08	บรรลุเป้าหมาย
การนำความรู้ไปใช้ของกลุ่มเป้าหมาย	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	89.07	บรรลุเป้าหมาย

การแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม เป็นกิจกรรมทางเลือกให้หมู่บ้านต้น ได้ศึกษาเรียนรู้ สามารถนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม ตามศักยภาพแต่ละครอบครัว ในการรักษาตนเอง ด้วยศาสตร์แพทย์ทางเลือกวิถีธรรม จากพืชผักและสมุนไพรที่ปลูกในหมู่บ้านนำมาใช้เป็นยา เสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรง ศูนย์บาทรักษาโรค ด้วยตนเอง สุขภาพชุมชนแข็งแรง สามารถลดงบประมาณ ค่ารักษาพยาบาล ของประเทศได้

กิจกรรมเสริมต่างๆ เช่น การทำธนาคารน้ำใต้ดิน การนำพลังงานสีเขียวมาใช้ ฯลฯ แสดงถึงความมีวิสัยทัศน์ ที่เปิดกว้างของผู้นำหมู่บ้านที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ผสมกับภูมิปัญญา นำมาปรับใช้ร่วมกับเทคโนโลยีที่เลือกแล้วว่าเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ และสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ สภาพภูมิอากาศ และสมาชิกหมู่บ้าน

รายชื่อ

ที่	ชื่อสกุล	ที่อยู่	อาชีพ	ผลผลิต
1.	นายเสริมศักดิ์ มุสิกวุฒิ	172 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
2	นางไพฑูรย์ ชูพันธ์	65 ม. 5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
3	นายวงเดือน ภูศรี	154 ม.26 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
4	นายชาญชัย สาสีนา	99 ม.26 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
5	นางนวลจันทร์ มุสิกวุฒ	172 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
6	นางโสภา โสณโชติ	124 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
7	นายสมพงษ์ แสนสิลา	135 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
8	นางลำไพร รัตนบุรมย์	134 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
9	นางประจักษ์ ชนะชัย	168 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
10	นายเจริญ งามใจ	84 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
11	นางรัชพร ชันแดง	140 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
12	นางหนูเตีย ลาตพลแสน	117/1 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
13	นางลำไย จอมคำสิงห์	109 ม.5 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
14	นางสม เหล่าลาละ	126 ม.26 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
15	นางทองศรี ทับโยธา	6 ม.26 ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

16	นางจันทา แดนชัยภูมิ	90 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
17	นางทองจันทร์ เนืองนัน	32 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
18	นางละมัย เหล่าชัย	16 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
19	นายสมศรี ลังสา	115 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
20	นางหนูเพียร คำควร	26 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
21	นางคำศรี ภูศรี	154 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
22	นางทองคำ นามบุรี	42 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
23	นางมะลิ แสนสิลา	95 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
24	น.ส.เสาวรัตน์ เหล่าชัย	21 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
25	นางสายบัว สุมะนะ	119 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
26	นางนงคิณช บุดชา	167 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
27	นายคำจันทร์ คำควร	11 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
28	นางวิริยา ภูศรี	2 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
29	นางบุญถิ่น ทำแนบ	85 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
30	นางบังอร เหล่าสะพาน	104 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
31	นางคำผอง เหล่าลาภะ	143 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
32	นายประเสริฐ แสนพินิจ	48 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
33	นายเคน ภูศรี	78 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
34	นางแพน บุญผง	73 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
35	นางสายันต์ ภูคำตา	93 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
36	นางจุฑามาศ พันธุ์ประสิทธิ์	94 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
37	นางประทวน ภูทองเงิน	68 ม.26	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
38	นางลำดวน ทาวีส	133 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
39	นางแสง แก้ววัจวร	44/1 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
40	นางบุญเพ็ง นามบุรี	38 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
41	นางบุผา แสนชัย	22 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
42	นายทองแกม อนันตภักดิ์	3 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
43	นางเกสร พลเดช	115 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
44	นายทองสุน คำโคตร	74 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
45	นายสวัสดิ์ คำควร	60 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
46	นางเพชรเอ็ม เหล่าลาภะ	43 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
47	นางเวช แสนสิลา	180 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
48	นางปราศรัย ภูคำตา	105 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

49	นางสาคร โสณะโชติ	50 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก
50	นางบัวลี เนืองน	43/1 ม.5	ต.นาสีนวน อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	เกษตรกรรม	ข้าว พืชผัก

ปลูกผักบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายออนไลน์ 10 ครัวเรือน ปลูกผักบริโภคในครัวเรือน 40 ครัวเรือน

รายชื่อ

ที่	ชื่อสกุล	พื้นที่ทำนา(ไร่)	ผลผลิต(กก)	พันธุ์ข้าว	รายได้
1.	นายเสริมศักดิ์ มุสิกวุฒิ	7	2,450	มะลิ105 , กข.6	20,000
2	นางไพฑูรย์ ชูพันธ์	14	4,900	กข.15 , กข.6	40,000
3	นายวงเดือน ภูศรี	6	2,100	กข.15 , กข.6	18,000
4	นายชาญชัย สาสีนา	15	5,250	กข.15 , กข.6	47,000
5	นางนวลจันทร์ มุสิกวุฒิ	7	2,450	เดี่ย , กข.6	22,000
6	นางโสภา โสณะโชติ	18	6,300	เดี่ย , กข.6	56,000
7	นายสมพงษ์ แสนสิลา	11	3,850	กข.15 , กข.6	34,000
8	นางลำไพโร รัดนบุรมย์	13	4,550	กข.15 , กข.6	40,000
9	นางประจักษ์ ชนะชัย	8	2,800	กข.15 , กข.6	25,000
10	นายเจริญ งามใจ	20	7,000	กข.15 , กข.6	63,000
11	นางรัชพร ชันแดง	17	5,950	กข.15 , กข.6	53,000
12	นางหนูเตียง ลาดพลแสน	17	5,950	กข.15 , กข.6	53,000
13	นางลำไย จอมคำสิงห์	13	4,550	กข.15 , กข.6	40,000
14	นางสม เหล่าลภาวะ	24	8,400	มะลิ105 , กข.6	75,000
15	นางทองศรี ทับโยธา	6	2,100	กข.15 , กข.6	18,000
16	นางทองจันทร์ เนืองน	14	4,900	กข.15 , กข.6	44,000
17	นางละมัย เหล่าชัย	3	1,050	กข.6	9,000
18	นายสมศรี ลังสา	13	4,550	มะลิ105 , กข.6	40,000
19	นางหนูเพียร คำควร	12	4,200	กข.15 , กข.6	37,000
20	นางคำสรี ภูศรี	4	1,400	กข.15 , กข.6	12,000
21	นางทองคำ นามบุรี	13	4,550	กข.15 , กข.6	40,000
22	นางมะลิ แสนสิลา	9	3,150	กข.15 , กข.6	28,000
23	น.ส.เสาวรัตน์ เหล่าชัย	11	3,850	กข.15 , กข.6	34,000
24	นางสายบัว สุ่มนะ	3	1,050	กข.15 , กข.6	9,000
25	นางนงค์นุช บุตชา	21	7,350	กข.15 , กข.6	66,000

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

26	นายคำจันทร์ คำควร	15	5,250	กข.15 , กข.6	47,000
27	นางวิริยา ภูศรี	14	4,900	กข.15 , กข.6	44,000
28	นางบุญถิ่น ทำเนบ	16	5,600	กข.15 , กข.6	50,000
29	นางบังอร เหล่าสะพาน	21	7,350	กข.15 , กข.6	66,000
30	นางคำผอง เหล่าลาภะ	7	2,450	กข.15 , กข.6	22,000
31	นายประเสริฐ แสนพินิจ	7	2,450	กข.15 , กข.6	22,000
32	นายเคน ภูศรี	25	8,750	กข.15 , กข.6	78,000
33	นางแพน บุญผง	6	2,100	กข.15 , กข.6	18,000
34	นางสายันต์ ภูคำตา	17	5,950	กข.15 , กข.6	53,000
35	นางจุฑามาศ พันธุ์ประสิทธิ์	15	5,250	กข.15 , กข.6	47,000
36	นางประทวน ภูทองเงิน	9	3,150	กข.15 , กข.6	28,000
37	นางลำดวน หาวีรส	8	2,800	กข.15 , กข.6	25,000
38	นางแสง แก้ววังวร	8	2,800	กข.15 , กข.6	25,000
39	นางบุญเพ็ง นามบุรี	42	14,700	กข.15 , กข.6	130,000
40	นางบุปผา แสนชัย	7	2,450	กข.15 , กข.6	22,000
41	นายทองสูง คำโคตร	24	8,400	กข.15 , กข.6	75,000
42	นายสวัสดิ์ คำควร	17	5,950	กข.15 , กข.6	53,000
43	นางเพชรเอ็ม เหล่าลาภะ	6	2,100	กข.15 , กข.6	18,000
44	นางเวช แสนสิลา	23	8,050	มะลิ.105 , กข.6	72,000
45	นางปราศรัย ภูคำตา	19	6,300	กข.15 , กข.6	56,000
46	นางสาคร ไสณะโชติ	7	2,450	กข.15 , กข.6	22,000
47	นางบัวลี เนืองนันทน์	10	3,500	กข.15 , กข.6	31,000
48	นางจันทา แดนชัยภูมิ	9	3,150	กข.15 , กข.6	30,000
49	นายทองแกม อนันตภักดิ์	15	5,250	กข.15 , กข.6	46,000
50	นางเกสร พลเดช	11	3,850	กข.15 , กข.6	36,000

แบบสอบถามกระบวนการดำเนินงาน โครงการคลินิกเทคโนโลยี

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....

พื้นที่ดำเนินการ.....

หน่วยงานรับผิดชอบ.....

ส่วนที่ 2 ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ความพึงพอใจในการรับบริการ	ความเหมาะสม (ระดับคะแนน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
	5	4	3	2	1
1. วัตถุประสงค์โครงการที่จัดทำขึ้นมีความครอบคลุมและเหมาะสม					
1.1 สามารถนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพัฒนาต่อยอดอาชีพ ให้เกิดความเชี่ยวชาญ ในอาชีพตามความต้องการชุมชน					
1.2 ยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น					
1.3 ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน					
1.4 เป็นต้นแบบในการขยายผลไปยังหมู่บ้านอื่น					
2. ระยะเวลาดำเนินการในแต่ละกระบวนการ					
2.1 การเปิดรับข้อเสนอโครงการ					
2.2 พิจารณาโครงการ					
2.3 การอนุมัติงบประมาณ					
2.4 สรุปผลการดำเนินโครงการ					
3. องค์ประกอบของหมู่บ้านที่จัดทำขึ้นเหมาะสมมากน้อยเพียงใด					
3.1 ชุมชนนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในการประกอบอาชีพ					
3.2 ชุมชนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีจนสามารถถ่ายทอด ได้					
3.3 ชุมชนมีศูนย์เรียนรู้ มีอุปกรณ์เครื่องมือและเอกสารที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนและทันสมัย					

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

3.4 ผู้นำชุมชนมีความตระหนักในสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้การสนับสนุนและชุมชนมีส่วนร่วม					
3.5 ชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดี เป็นชุมชนเข้มแข็ง					
4. หลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการ					
4.1 มีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่เหมาะสมชัดเจน และปฏิบัติตามได้					
4.2 มีการชี้แจงให้ทราบถึงเกณฑ์การพิจารณา					
5. ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี					
5.1 ความเหมาะสมในการติดต่อประสานงาน 5.2 การติดตามการดำเนินโครงการ					
5.3 วิธีการประเมินผลโครงการ 5.4 การให้ความช่วยเหลือหลังจบโครงการ					

..

ความพึงพอใจในการรับบริการ	ความเหมาะสม (ระดับคะแนน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยสุด
	5	4	3	2	1
6. การให้บริการ					
6.1 การให้บริการของเจ้าหน้าที่					
6.2 การติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์					
7. งบประมาณ					
7.1 การอนุมัติงบประมาณมีความเหมาะสมเพียงพอ					
7.2 การได้รับความสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ					
8. ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการ					
8.1 รายได้เพิ่มขึ้น					
8.2 รายจ่ายลดลง					
8.3 บริการ / ข้อมูล / ความรู้ที่ได้รับนำมาใช้ประโยชน์ได้					
8.4 ข้อมูล / ความรู้ที่ได้ สามารถประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านได้ทันที					
8.5 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ					
8.6 ผลกระทบต่อสังคม					
8.7 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม					
คะแนนรวมในแต่ละระดับคะแนน					
คะแนนรวม					
ร้อยละของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย					

หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านต้น

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....